

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următorii birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max Augenthaler & Emerich Lesner.
Heinrich Schalk. Rudolf Kassa.
A. Oppel's Nachf. Anton Oppalik.
In Budapesta: A. V. Goldher-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INȘERTIUNILOR: o se-
riă garmondă pe o coloană 6 cr.
și 30 cr. tabușu pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 7)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgului Inului Nr. 80, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 40.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 21 Februarie (5 Martie).

1899.

Apărarea contra maghiarisării.

Din zi în zi vedem, că maghia-
risarea dă tot mai mare năvală asu-
pra noastră și a instituțiilor nô-
stre. Asalturile și atacurile ei sunt
tot mai înverșunate. Foile nôstre
românesce de ani de zile pun me-
reu la răboș fapte brutale și ilegale
sêvêșite de adversari în paguba
limbei și a naționalității nôstre.
Fôrte rar însă, o mărturisim cu du-
rere, se ivesc casurile când ne aduc
și vești îmbucurătoare despre lupta
de rezistență a poporului nostru în
apărarea dreptului sêu de limbă.

Nu numai odată ne-am plâns,
că lucrarea sistematică a contrari-
lor, ce are de scop a-ne trage pas
cu pas tot mai mult în mrejele ma-
ghiarisării, nu întâmpină din partea
nôstră o rezistență tot așa de siste-
matică în apărarea drepturilor nô-
stre încălcate.

Cum-că neajunsurile conducerii
poporului nostru în lupta de apê-
rare a dreptului de limbă față cu
ingerințele neîntrerupte ale organelor
statului sunt de tot mari, ni-o
dovedesc deseale casuri, în cari gre-
garii nôstri, gata de-a se lupta adu-
când ori-ce jertfă, se plâng, că le
lipsește orientarea, că nu știu ce se
mai începă și cum se se mai pô-
tă apăra în contra năvălirilor dușmane.

Intre aceștia trebuie să înșirăm
în primul rând pe învățătorii școler
nôstre populare, cari mai ales
în anii din urmă au ajuns într'un
hal, încât câte-odată numai știu ai
cui sunt: ai învățământului româ-
nesc, ori ai instrucțiunii maghiare,
ai autorităților nôstre confesionale,
ori ai inspectorilor de școle unguresce?

În numărul trecut de Dumi-
necă am dat loc unui strigăt din
Munții Apusenii în fața unei noue
încălări a dreptului de limbă, sê-
vêșit în paguba școler române con-
fesionale din Bucium-Șesa de câtră
sistemul de maghiarisare. La părere
casul nu ar fi așa însemnat, în ade-
vêr însă el este de cea mai mare
importanță, faptică și principiară.
Și apoi dela mic poți conchide la
mai mai mare.

E vorba de îndatorirea impusă
directorilor dela școlerle populare
confesionale de a face regulat ară-
tarea absențelor școlare și a trimite
conspetele asupra lor la fiă-care
două săptămâni primăriei comunale.

Aceste arătări sêu conspcte
s'au făcut până acum regulat de că-
tră învățătorul și directorul școler
amintite pe blanchete românesce, ce
le-au primit tipărite dela consisto-
riul din Blășiș. De-odată însă ins-
pectorul școlar unguresc de acolo
găsește — condus negreșit de ideia
statului național maghiar — că nu
e bine, ca școler română să facă ară-
tări în limba română, și pretinde,
ca de aci încolo să i-se trimetă no-
tarului comunal numai arătări făcute
pe blanchete unguresce.

Este această o pretensiune tot
așa de nedreptă și ilegală, ca nenu-
merate altele. Dêr ea se face. Po-
runca se trimite prin notarul comu-
nei și directorul școler stă înaintea
marei întrebări: ce se facă?

Spre onôrea conducătorilor școler
lei din Bucium-Șesa fie șis, ei n'au
stat nepăsători în fața acestui atac
în contra dreptului de limbă garan-
tat școlerlor nôstre prin lege, și au
dat espresiune în public îngrijirii
lor. Dêr faptul însuș, că s'au simțit
neorientați față cu ast-fel de proce-
dere volnică, dovedește o scădere
în conducerea școlerlor nôstre, căci
ea n'a știut să prevină de cu vreme
unor ast-fel de atacuri neîndreptățite.

Și êrăși venim la vorba nôstră,
că ne lipsește sistemul în conducere
luptei nôstre de apêrare. La
Blășiș, cum ne spune corespondența
amintită, se tipăresc blanchete pen-
tru conspcte de absenții în limba
română și se impart școlerlor. Dela
consistoriul din Sibiiu se impart,
după-cum suntem informați aseme-
nea blanchete în limba română, însă
conținând sub textul român și tex-
tul unguresc. Er în fôrte multe lo-
calități, cum chiar și aici la Brașov,
se impart, dela comună ori dela ins-
pectorii regesci, blanchete unguresce
cam în același mod cum se impart
blanchetele între contribuabili pentru
fasiunile de dare.

Êtă dêr, că avem deja până
acum trei feluri de procederi deo-
sebite. Nu dovedește această lipsă
de unitate și de energie în condu-
cere și indeosebi lipsa unei înțele-
geri între Consistoriile nôstre româ-
nesce, care ar trebui să fiă neapă-
rată în asemeni cestiuni, cari ating
cel mai capital drept al școlerlor
nôstre? Sê te mai miri apoi, că în-
vêțătorii nôstri după câte-va „terem-
tette“ ale inspectorilor unguresce nu
mai știu ce să facă și cum sê-și mai
apere dreptul lor?

E clar și invederat, că școlerle nô-
stre confesionale nu pot da raporturi
despre cele ce se petrec în sinul lor
decât numai în limba românesce.
Și decă se face acuma o abatere cu
absențiile, mâne se va pretinde, ca
și clasificările să se facă în limba
maghiară.

Este mult de șis aici. Dêr pen-
tru acum ne oprim la atâta, adau-
gând, că este datoria consistoriilor
nôstre de a face să se delătore
aceste abuzuri în paguba dreptului
nôstru de limbă; de a-se pune în
înțelegere și a procede uniform și
cu totă energia în apêrarea lui.
Avem, mulțămită cerului, încă o ar-
mată bună, un contingent de luptă-
tori bravi. Sê nu-i lăsăm neorientați,
părăginiți și espusi tuturor inșurir-
țelor dușmane, ci sê-i ținem strinși
disciplinați avându-le de grije și nu-
trind curajul și însuflețirea lor în
lupta pentru limbă și naționalitate.

Revista politică.

Miercurea trecută s'a prezentat
dietai **noul ministeriu unguresc**
compus așa, după cum am arătat ađi
sêptămâna. Ministrul-șeședinte Szell
a desfășurat programul noului gu-
vern, care de astă-dată a fost pri-
mit cu aplauze de tôte partidele ma-
ghiare, căci simburile lui îl forma
împăcarea dintre ele. Mai întâiș d-l
Szell a arătat ce va trebui să facă
parlamentul, ca, după-ce a încetat
obstrucțiunea, să reintre tôte în vâ-
gazele legale.

Încât pentru direcția și spiritul,
în care voiesce să guverneze minis-

tru-șeședinte Szell a șis, că el stă
pe basa „adevêratului liberalism“, êr ca
șintă finală consideră „înfîșțarea sta-
tului maghiar unitar“. Pentru aju-
ngerea acestei șinte, el cere sprijinul
partidei liberale, dêr a mai adau-
gat, că se va bucura, decă va câș-
tiga și sprijinul tuturor aceloră, cari
îi vor primi programul. A făcut
apoi d-l Szell declarațiuni asupra
politiciei esterne, dicând, că el e ade-
rentul politiciei de pace, care se ra-
zimă pe tripla alianță; că în finan-
cele statului trebuie susținut echilibrul;
că trebuie susținută armata comună,
dêr mai ales pentru *honveșime* tôtei
trebuie să se însuflețescă deopotrivă.

În ce privește terenul *bisericesc*
și *cultural* guvernul doresce scutirea
drepturilor statului și bisericei, pe
lângă susținerea *instituțiilor create*
deja (adecă tôte legile de maghiari-
sare), doresce și *pacea între confesiuni*;
promite, că se va interesa de *auto-
nomia catolică* și de *Congruă* și va duce
înaintea cansa instrucțiunii publice,
deore-ce „esistența statului național
maghiar este condiționată de cultură“.
În *justiție* va merge pe calea croită
de Szilagyi, în *agricultură* va cultiva
ideia asociațiunilor de credit rurale,
va pune greutate pe *colonisări* și *por-
celări*. În *administrațiune* încă va face
reforme, în deosebă află de lipsă în-
troducerea administrației de stat fără
a vătêma în întregul ei autonomia
municipală și comunală. La refor-
mele administrative se va conduce
de ideia unificării, întăriri și des-
voltării *statului maghiar unitar*. Câtră
șfîșit ministrul declară, că voiesce
să guverneze așa încât „să mêsure
tuturor deopotrivă fără deosebire de
naționalitate, confesiune și clasă, și
că stêua lui conducătoare va fi: legea,
dreptul și dreptetea“.

Încă c'o zi înainte cei 28 de
deputați, cari eșiseră din partida
guvernului au dat de șcire, că vor
întra êrăși în sinul ei, êr Joi a ținut
și partida națională apponyistă o
conferență mare, în care a hotărit
disolvarea ei și intrarea membrilor
ei în partida liberală a guvernului,
unde vor sprijini programul lui Szell.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Săpătorul de comori.

Era în mieșul verei, când sunt
căldurile mai mari. De vre-o dece
până 'n două-spre-dece zile nu se
ivise nici un nor pe ceriș. De dimi-
nêța până sêra sôrele ardea pâmên-
tul, ca și când ar fi voit să facă
cărămiciș din această sêrmană planetă.

Din cauza secetei, secaseră tare
și riurile cele mari, êr pârăele și
vâlcelele căduseră în bôlă sêcă, ori
că se chiar uscaseră cu desêvêșire
dîmpreună cu pescuții și cu broscu-
țele lor. În unele părți nici ômeni-
lar nu le umbra mai bine. Așa în
Gumphausen, un sătuș sub munte,
lucrul steteau fôrte trist. Rațele
din curte de abia mai puteau face
„qua“ din cauza secetei, êr găiniile
numai câte-un „ghics“ scurt își pu-
teau spune, când se întâlneau. Lip-
sia adecă apa chiar și pentru paseriș.

Fântânile private secară una după
alta, numai în fântânile comunei se
mai afla apă, dêr în așa mêsură
mică, încât începură a-o da cu mês-
ura. Bieții ômeni sêraciș nici de apă
nu se mai puteau bucura, celor bo-
gațiș le era mai ușor: ei mergeau
cel puțin la cârciumă și-și stêmpê-
rau setea cu berea cea acră.

Intre locuitoriiș mai cu dare de
mână ai comunei, nu se putea nu-
mêra și Martin Rôller. Locuința lui
era cam afară din sat și era destul
de mare pentru a încapê în ea el
cu soția sa; copiiș nu aveau, numai
o vacă slabă, ca una din cele visate
de Faraon, se afla în așa numitul
grajd al lor, care însă mai mult era
un șoproș în coteșul de lângă grajd
se mai afla și o biêtă scrotă, care
însê numai grasă nu putea fi cu
mâncarea, ce-o căpêta. Mai bine se
aflau cele patru găini, care-și însec-
mau hrana constătătoare din insec-
tele din grădină prin ricăire conti-
nuă, erau însă și ele cam leneșe la

ouat. În sat se trăgea clopotul de
amêđiș; Martin cu soțiaș lui, Catiș, șe-
deau în odaiăș și prândiau lapte acru
cu pâne nêgră. Ambiiș aveau o față
acră, dêr nu din cauza laptelui, oi
din a unei epistole, ce stetea des-
chisă lângă blid. Niciș unul nu pri-
via spre ea, și totușiș amêdoiș își bă-
teau capul cu cuprinsul ei. O muscă
curioasăș fugea pe scrisore de pe șir pe
șir, cerca să rôdă câte ceva de acolo,
dêr înzadar, că cernêla nu era de
loc bună de mâncat. Acêsta o spê-
riăș și Martin, care aruncă repede
lingura din mână, dete una cu
pumnul în epistolă, încât omoriș cu-
riosaș muscă.

— „Prostul și mișelul, vrê să ne
scotăș din casă!“ — isbucniș el cu
furiăș. „Și pentru-ce? — pentru sêră-
ciile de douăș sute de mărciș, pe cariș
noiș nu le putem face. După șecere
mai era ceva, că o sutăș am fi câș-
tigat-o cu lucrul, êr de cealaltăș sutăș
mai făceam ce făceam, dêr acum?“....

— „Chiar decăș am vinde și

vacăș și scrofaș“, șise femeiaș, „tot nu
s'ar ajungeș, și atunciș nu am avêș niciș
lăptișorul, cu ce săș ne mai îndulcim.
Ștântăș Maicăș Precestăș, ce va fi de
noi!“

Ea 'șiș ridicăș cornul șortuluiș la
ochiș, el o priviș aspruș; niciș un șgo-
mot nu turbura linișteaș, care urmaș;
era o jale mare în căsuțaș cea micăș.
Martin avuseș lipsăș de baniș pentru
a-și face căsuțaș și baniiș îi căpêtașe
dela un țêran din Kleinhorthausenș;
acestaș însăș își vândûș curteaș și acum
era hotărit șe-șiș scotăș baniiș.

Rugat fiind șeș mai aștepteș, el
îi rêsponseș lui Martin cu amenința-
reaș, că-i va eșecuaș judecătoreșceș;
acêstaș era epistolăș, ce-i amușșeșeș de-
odatăș. Pe vremeaș aceeaș îi mergeau
rêuș trebileș; nicăriș nu se căpêtaș de
lucruș, și abiaș se puteauș țineș de pe
o ziș pe altaș. Nu mai puteaș fi decîș
vorbaș să aibăș de unde puneș cevaș
la o parteș pentru acoperireaș dato-
rieiș. Catiș în urmăș se ridicăș și de-
clarăș, că ea va mergeș numai decăt

Să vedem acum, ce se mai petrece în străinătate.

De când s'a ales noul președinte al Republicii franceze, în **Francia** întrăgă, d'ér mai ales în Paris, domnesce o mare agitație printre cei nemulțămiiți cu alegerea lui *Loubet*. S'au întemplat chiar lucruri mari septemăna trecută după înmormântarea lui Felix Faure. Generalul *Rouget* întorcându-se cu brigada sa dela înmormântare, unde a făcut onorurile, fu întâmpinat în drumul spre casarmă de o cêtă de vr'o 2000 de ômenî în frunte cu *Dérroulède*, președintele „Ligei patrioților francezi”. *Dérroulède* se aruncă și apucă frênele calului, pe care se afla *Rouget*, și dîse acestuia să plece la *Elysée*, ér nu la casarmă, ca acolo ajutat de miliție să încerce o resturnare a formei de guvernament de ađi franceze. Generalul s'a opus, și *Dérroulède* cu ai sêi urmându-l la casarmă, aici a fost arestat împreună cu alt soț al sêu, care a mărturisit, că se alătură întru tôte la planurile ce le avea președintele Ligei patrioților. Ei sunt arestați și ađi, și prin votul camerei (căci *Dérroulède* e deputat) s'a decis urmărirea și pedepsirea lor. Intemplarea acêsta a făcut mare senzație pretutindeni, deôrece se scia, că de mult se lucrăză în ascuns pentru resturnarea sistemului republican în Francia. În urma acêsta s'au făcut în Paris numărôse perchisițiuni domiciliare pe la persoanele bănuite, că ar sta în legătură cu mișcarea monarchistă, în fruntea căreia se află prințul *d'Orleans*, un coboritor din vechii regi ai Franciei. Insuși prințul, care se afla în Belgia, a fost expulsat, și acum el se află în Italia. Ađi agitațiunea spiritelor s'a mai potolit și putem dîce, că în Francia domnesce éráși liniște.

În Spania este **crisă ministerială**. Cabinetul Sagasta și-a dat dimisiunea. Causa mai de aprôpe sunt atacurile vehemente ce unii dintre vorbitori le-au îndreptat în contra guvernului și a generalilor conducători de armată în răboiul cu America. În mijlocul acestor atacuri cunoscutul admiral *Cervera* a declarat, că pentru căderea *Santiagului* singur guvernul pörtă răspunderea, deôrece guvernul i-a dat ordin să mérégă acolo. Declaraarea lui *Cervera* a înstrăinat pe mulți dintre guvernamentali, așa încât guvernul trebuia să se témă, că va fi majorisat în cameră și senat. Drept aceea, ministerul și-a dat dimisia și acum probabil, că se va disolva și camera pentru a-se face alegeri nouă.

la o mătușă a ei în *Aschenheim* și cu aceea împreună vor face un peregrinaj la locurile sfinte. Mătușa mai are câte ceva și da decă i-a puté ajuta; firesce, asta ar fi fost o minune, d'ér pentru aceea omul trebuie să încerce. El făcù semn din cap, că se invoesce și îndată se gătà femeia de drum. Trei ôre încolo și trei ôre înapoi, fără speranță de un rezultat sigur, d'ér oboșelă sigură pe căldura aceea mare!...

Martin rămase acasă și-și sfărma capul, ca omul, care din nimic vré să facă ceva. Cele mai minunate, d'ér și mai păcătoșe idei îi trecură prin glava cea largă. Decă s'ar puté face ceva cu... Dómne apără, d'ér nu, așa un păcat totuși n'ar fi încercat el. Dincolo în *Bugholz* se afla o ruină, care a fost cândva un castel cavaleresc și l'a stăpănit un căpitan de hoți. D'ér decă acolo vor fi îngropate nisce grămeđi de aur? Decă ar sâpa omul? D'ér unde? Ruinele se întind peste o bu-

Pe când Spaniolii culeg acum róde atât de amare după răboiul cu Americanii, pe atunci aceștia o au de furcă în **Filippine** cu populațiunea indigenă resculată. Luptele mai prospete ale Filipinilor sunt cunoscute. Ei nu vor odată cu capul, ca Americanii să ajungă stăpâni absoluți pe insule. Au fost învinși, ce-i drept, în câte-va atacuri ce le-au avut cu dușmanul, ei însă totuși nu se dau, luptă vitejesce și în lupta acêsta s'au înrolat toți cei cari pot purta arma, până și femeile. Filipinii se folosesc de o grozavă stratagemă: dau toc orașelor și satelor, pe cari véd că nu le pot mântui din mâinile Americanilor. Așa au dat foc și *Manillei* din care a ars o parte însemnată. În învălmășala produsă prin foc, pe stradele *Manillei* s'au întemplat ucideri și măceluri crunte. Filipinii ascunși prin locuri secrete, au năvălit asupra soldaților americani, i-au ucis și i-au măcelărit fără milă. Filipinii au voit să-și răsbune asupra Americanilor, pentru-că aceștia au ars orașul *Ilo-Ilo* și au prădat și ucis în mod înfiorător. Casele orașului edificate din lemn, au ars până la pământ și populațiunea căuta refugiu tipând sfășietor. Filipinii au întors Americanilor la *Manilla* măsura cu care aceștia li-au măsurat la *Ilo-Ilo*. Vorba cea: dinte pentru dinte

În timpul din urmă sosesc vești, că mișcarea revoluționară din **Macedonia** s'ar fi mai liniștit, multămită întrevenirii Rusiei și Austro-Ungariei la guvernele din Constantinopol, *Sofia* și la cele-lalte state din Balcani. Póte că se va fi făcut ceva hotărîtor în lucru, căci marile puteri sunt interesate și ar dori mult, ca de-ocamdată să fiă stinsă schintea răboiului și răsviririlor, orî în ce parte a Europei s'ar ivi.

Cu tôte scirile „liniștitoare” însă, nu e mai puțin adevărat, că în provincia turcăcă **Albania**, populațiunea de legea mohamedană s'a răsculat asupra creștinilor (sêrbî) și au început a-o jăfui și ucide în mod barbar. Guvernul din Constantinopol a trimis acolo trupe, ca să potoléscă răscóla, însă răscólații le-au bătut și pe acestea, și mulți soldați răniți au fost trimiși la Constantinopol. Răscóla Albanilor mohamedani a fost mai înverșunată în ținutul *Mitrovița*.

Turecul tras la răspundere de cătră puteri, promite marea cu sarea; promite reforme însemnate pe sêma supușilor sêi, menite a restabili ordinea și liniștea și a scuti populațiunea creștină de vandalismul musulmanilor. D'ér a mai promis el de

cată de loc; unde e acum comóra îngropată? căci după spargere de cap de vre-o jumătate de ôră, nu se mai îndoia, că d'ora cum-va n'ar fi. Cu mijloce obișnuite aci nimic nu poți face. D'ér îi veni în minte, că „Șoparla”, o femeia bătrână descăditată, care-și avea cartirul în casa sêracilor comunali, ar scii unele lucruri, ce nu-i e dat orî-cărui om a-le scii, căci ea scie descânta la vitele bolnave, scie tot felul de mijloce pentru bóle dintre iele, scie descânta de bubă și de alte bóle ivite din senin. Despre trecut și viitor scia să spună mai mult, decât toți profesorii la oaltă, numai față cu prezentul se cam incurca câte-odată, d'ér renumele ei nu suferă prin aceea nimic.

E cunoscut, că cel ce-i pe calea de a se îneca, se prinde și de-un pai; de ce d'ér Martin nu și-ar cerca norocul la baba cea bătrână, care la tot casul e un fel de pai, de care s'ar prinde cel ce se află

acestea, și totuși nimic nu s'a ales, — așa că în împărăția Sultanului se póte aștepta în tot momentul izbucniri de răscóle și revoluții contra creștinilor, cari apoi să pună în flăcări Orientul întreg.

SCIRILE DILEI.

20 Februarie v.

Masa studenților români în Brașov. Mai curând de cum am fi cređut, vedem traducându-se în praxă salutara și nobila ideia înființării unei mese a studenților români din Brașov. Multămită generosității publicului român și zelului, ce l'a desfășurat în direcțiunea acêsta corpul profesoral dela școalele noastre medii, în frunte cu directorul sêu și inițiatorul acêstei idei, d-l V. *Onițiu*, o modestă încercare pentru deschiderea mesei studenților se va face încă chiar de-acum, din luna acêsta. Corpul profesoral a decis adecă, ca pentru partea a doua a anului școlar curent, să provadă din fondul mesei studenților de-ocamdată pe 20 de tineri sêraci cu prânđ gratuit. Fără îndoelă, că acest început, care — după cum mai amănunțit vor afla cetitorii din concursul de oferte al direcțiunei gimnasiunii, căruia îi dăm loc mai jos — se presentă într'o formă cu totul nouă, va fi salutat cu bucuria din partea Românilor. Atragem cu deosebire atențiunea familiilor române interesate din loc asupra acêstei publicațiuni și le recomandăm să nu pregete a înainta ofertele cerute atât în interesul propriu, cât și al cauzei tinerimei noastre.

Vice-spanul Făgărașului suspendat. Din Făgăraș primim scirea, că vice-spanul de-acolo *Kapocsányi* Mor, în urma unui recurs făcut de d-l Dr. *Nicolae Șerban* în afacerea defraudatorului *Grünfeld*, a fost Mercuria trecută, în 1 Martie n., suspendat din post din partea ministrului unguresc de interne. Să vede, că în cestinnea defraudării banilor orfanali dela Făgăraș au început a se ivi complicațiuni interesante.

Un proces al episcopului Pavel contra familiei Banffy. Scim, că Prea Sântia Sa parintele episcop *Mihail Pavel* dela Oradea-mare, ca reprezentant al domeniului episcopesc de-acolo, a intentat proces familiei *Banffy* pentru nisce păduri învecinate cu domeniul episcopesc, pe cari numita familie le-a cuprins și le folosesc de mulți ani. Asupra rezultatului acêstui proces, „Familia” raportéză următoarele: La tribunalul din Oradea-mare a dobândit episcopul, tabla regescă din Oradea însă a dat dreptate familiei *Banffy*, d'ér Curia a aprobat sentința tribunalului, condamnând familia *Banffy* și la plătirea șpeselor de câte-va mii. Causa din partea domeniului episcopesc a fost susținută de d-l avocat dominal *Ambrosiu Creț*, care s'a achitat escelent de însărcinarea sa și a fost felicitat din multe părți.

în pericol de înecare? D'ér cu mâna golă nu putea merge la ea; bani nu avea de loc și de aceea se vedu silit a jertfi alt-ceva. El prinse găina cea nêgră, o băgă într'o traistă și porni spre fermăcătórea. Îndată ce ajunse la casa sêracilor, urcă treptele aceleia și se vedu înaintea fermăcătórei, care sta lângă o masuță mánjită, pe care erau resfoite nisce cărți de joc și mai murdare. Era o muere ghibósă și știrbă, cu o adevărată înfățișare de pasere răpitoare și cu ochelari uriași pe nas, — o strigóie, cum nu s'ar putea zugrăvi mai bine.

Martin o salută; ea abia răspunse la salutare, ca și când ar fi fost într'un palat, nu în casa sêracilor. „Am scit că vii”, începù ea. „Sciu și de ce? De ce? Ha? Sê-ți spun? Ție îți stă” — ea arată cărțile cele în colórea curcubeului — „Ție îți stă un om dela judecătória — ești în strimțóre de bani și vii sê te scot!”

Dar pentru biserică. Ni-se comunică, că d-l *Nicolae Jugănar*, econom în Turcheș, a dăruit pentru repararea tēmplei bisericei române din Bacfalaul Săcelelor suma de 100 fl. v. a. Nobilul fapt al dăruitorului nu are lipsă de laudă, căci se laudă indeajuns pe sine însuși.

Isprăvile gendarmilor unguresci. Ni-se scrie: Între multele „folóse”, ce ne aduc cu deosebire noue Românilor gendarmii unguresci, dintre cari abia a suta parte decă vin la cunoscință publică, am onóre a mai adauge și acestea două, petrecute în comuna *Moeciul superior*, cercul *Branului*; și anume: În acêsta comună li-se destinase gendarmilor, în urma ordinelor mai înalte, pentru comodisare o casă pentru care plătea comuna o chiră de 15 fl. anual. În séra de 23 Februarie, intrunindu-se aci trei posturi de gendarm și voinđ a se încălđi mai bine, se apucă și aprind aceea locuință, lăsând astfel pe bietul om în timp de érnă fără adăpost pentru sine și vitele sale, ba făcându i o daună mare, căci i-s'a ars și o cantitate de nutrețuri pentru vite. — Tot acești gendarm prin 11 Iulie 1898 au avut obrăznicia de-a împușca un taur, care era proprietatea parochului din loc, fără nici un motiv, decât numai din răutate și din îngâmfare, și ca să arate superiorului lor, că ce pușcași ageri sunt. Astfel daunele comise de acești argați, cari sunt puși ca să ne apere vieța și avutul nostru de dușmani, se urcă aprôpe la 400 fl. — Étà ce folóse ne aduc acești gendarm plătiți din sudórea poporului, étà că ceea ce alți réuvoitori și făcétóri de rele nu au cutezanța să se vérsescă, duc la îndeplinire aceștia prin fer și foc! *Un sâtean*.

Expulsări. Mercuri după améđi, au fost chemați la prefectura poliției din București: *Brănișteanu*, redactor la „Adevărul”, *Friedman*, corector la „Dreptatea” și *David Iancu*, croitor, toți membrii ai clubului socialist. D-l *Puiu Alexandrescu* șeful siguranței, li-a comunicat decretul de expulsare, invitându-i, ca în termen de 24 ôre să părăsescă Capitala. *Brănișteanu* e însurat, și are copii. Ceilalți doi sunt neînsurați.

Propaganda socialistă în România. În ședința camerei dela 17 Febr. st. v. d-l *Tache Ionescu* a întrebat pe ministrul instrucțiunei publice, care este rezultatul anchetei făcute de inspectorii școlari, asupra amestecului învățătorilor în mișcarea țărănescă. A cetit apoi o broșură a unui învățător, intitulată „Fabule și Satire”, în care într'o satiră intitulată „Învățătorii și Ciocoi” se atacă în termeni violenți proprietarii. Ministru *Haret* răspunde, că imediat ce au luat nascere răscólele, a trimis inspectorii, ca să cerceteze ce rol au avut învățătorii în mișcarea țărănescă. Inspectia a durat două săptămâni. Inspectorii s'au întors și au comunicat deocamdată verbal ministrului, că ceea ce s'a pus pe sêma în-

Martin amuți vedându-se stând față cu o astfel de ființă suprapământénă. D'ér după ce se mai desmeteci, începù:

— „Uite, mătușă, ți-am adus ceva — o găină bătrână, care face ceva, d'ér apoi și dumniata să mă înveți ceva!”

Strigóia viri mai întâi mâna în straița lui Martin, scóse la ivelă găina, care s'biera, simțindu-se în ghiarele uliului; o cumpăni în mână, pentru-ca să afle greutatea cărnei nenorocitei jertfe și apoi dîse dând din omeri: „Multe nu s'au, d'ér cât sciu, îți spun decă-i de lipsă.”

Martin își descoperi secretul: „Ce cređi, ôre colo sus în *Burghalden*, ar fi vre-o comóra, și decă se află, ce ar trebui făcut pentru a-o scóte”. Ii spuse mai departe, că el nu se teme de nici o fantómă și promite, că va face tot, ce se va cădă pentru ajungerea scopului.

Bătrâna își acoperi gânditóre fața în palme, scóse apoi din sicri-

vătătorilor a fost cam exagerat. In județele Olt și Teleorman sunt patru învățători amestecați. Alții nu mai sunt. Doi din acești învățători sunt deja depuși și ei au și fost suspendați din funcțiunile lor. S'au mai făcut cercetări și în Argeș, și nu s'a dovedit nimic în sarcina învățătorilor. Broșura citată de d-l T. Ionescu este scrisă de un învățător dela Călina, de lângă Drăgășani. Ministrul a cerut darea lui în judecată. Delictul este foarte grav. — Se mai anunță, că toți călărășii și dorobanții din armata teritorială, cari au făcut parte din cluburile socialiste din Teleorman, Olt, Vlașca și Romanai, au fost încorporați în armata permanentă.

Cel mai bogat bancher grec a murit zilele trecute în Atena. Andrei Syngros — așa i-e numele — a fost însă nu numai cel mai bogat, dér tot odată și cel mai generos Grec. In testamentul său el lasă cea mai mare parte a averii sale, prețuită la trei-deci milioane de drahme, pentru scopuri naționale și filantropice. Unul din cele mai importante legate de 3 milioane este destinat pentru ridicarea de școle și a unui tribunal și pentru îmbunătățirea închisorilor; un alt legat e destinat pentru fundarea de cuprte economice în Atena. Syngros lasă o sumă de două milioane și patriarhatului economic; face legate importante stabilimentelor filantropice de pe insula Chios. Legatele pentru stabilimentele filantropice din Atena variază între 500,000 și 1 milion franci pentru fiecare din ele. Afară de legatele personale făcute soției sale, apoi diferitelor rude și amici, răposatul lasă marea sa proprietate dela Oropos regelui George al Greciei, o sumă de un milion prințului familiei regale, o jumătate milion d-șorei Sofia Tricupis. Lui Syngros i-s'a făcut o înmormântare națională. Familia regală a luat parte la ea, ér petrecerile carnavalului au fost în semn de doliu amânate.

Distincțiune. Dôamna Aristizza Romanescu, distinsa artistă și societară dela Teatrul Național din București, a primit medalia Bene-Merenti clasa I.

Pentru meseriașii din loc. La comitetul „Asociațiunei pentru sprijinirea învățătorilor și sodalilor români din Brașov” sunt de împărțit pentru ucenici, aplicați aici în Brașov, patru ajutoare de câte 20 fl. Doritorii de a căpăta vre-unul din aceste ajutoare, au să-și înainteze rugărilor lor Comitetului, până la 13 (25) Martie a. c.

Același comitet face cunoscut, că biroul Asociațiunei s'a mutat în strada orfanilor Nr. 15, parter, cătră stradă. Localul acesta, fiind destul de încăpător, este deschis în fiecare Duminică și sârbătoare dela ora 3 d. a. Se invită deci toți meseriașii români din localitate a cerceta în număr cât mai mare acest local, în care le stau la dispoziția toate diarele, câte vin gratuit la societate, precum și o bibliotecă, pusă la dispoziția meseriașilor din partea comitetului despărțământului brașovean al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român”.

Divorț. In numărul trecut de Duminică am amintit la scirile zilei sub acest titlu, despre primul divorț civil întâmplat în Poiana-Merului și s'a dis, că pe părinții nevastă divorțate Ana Bucur, Ioan Todor Cofeiu i-a costat acest proces de divorț 500 fl. Precum ni-se comunică acum din parte competentă, cifra de 500 e greșită, căci acest proces n'a costat pe amintiiții părinți mai mult de 163 fl. 50 cr.

Pepiniere de vițe americane. O societate de capitaliști străini asociați cu câți-va capitaliști mari din România, studiază înființarea a trei pepiniere de vițe americane: una la Odobesci, alta la Drăgășani și a treia în Prahova. Lipsa viței americane pentru reconstituire este mult simțită și înființarea de pepiniere particulare, de mult așteptată în România.

Spre orientare. Bole mai lăpăte sunt șoldina și reumatismul, ale căror simptome se arată nu numai cu dureri de picioare și de mâni, dér și cu dureri de spinare și cap. Esistă multe leacuri, cari alină aceste suferințe, dér puține, cari le vindecă. Cei bogați se duc la băi, dér puțin folosesc, de-ore-ce bola nu se ușurează, ci devine mai grea. Este dér de importanță, decât se atrage atenția asupra alifei escelente contra șoldinei și reumatismului, care a fost introdusă spre folosire de farmacistul Bela Zoltan, liferantul curții în Budapesta.

Prețul unui borcan 1 fl. Efectul escelent îl dovedesc mii de scrisori de mulțumită; așa în zilele din urmă și-au exprimat mulțumirea și recunoștința pentru alifa acesta probată: Colonel Zafcar din Karlstadt, Josef Zsendovits preot în F. Dobsa, Contesa Karoline Kapy Daun în Mödling, Conte Keglevich în O. Zlatar, Colonel la honveđi Dubraviczky în Presburg, Johann Borca preot în Jasol, Maior Swoboda în Klosterneuburg, Baron Markotsch în Viena, A. Hofman în Pozsega, Josef Pfeiffer, inspector la banca austro-ungară în Viena, cari în scurt timp au fost vindecați de șoldină și reumatism.

Prelegeri populare la Brașov.

Seria prelegerilor populare, inițiate de comitetul despărțământului brașovean al Asociațiunei pentru țeranii români de pe teritoriul acestui despărțământ, a fost introdusă Duminică trecută prin prelegerea, ce s'a ținut în comuna Feldiôra din partea d-lui Cornel Aisér, membru în comitet. D-sa s'a prezentat în comună însoțit de d-l Gr. Maior, de-aseenea membru în comitet. Poporul îi aștepta în sala școlii, unde se aflau și câți-va preoți, învățători și alți oșpeți de prin comunele vecine Bod, Sânt.-Petru etc.

După-ce d-l paroch local S. Micu în cuvinte căldurose prezentă poporului pe noii sosit, d-l Gr. Maior ținând înainte de toate să-și exprime bucuria sa, că se pôte găsi érași în fața acestui brav, bun și ascultător popor, despre care n'a auđit în timpul din urmă, decât sciri vesele și îmbucurătoare. Vorbesce despre corul mixt al plugarilor și despre însemnătatea culturală

a lui, îndemnând pe popor să-l sprijinască cu căldură și să-i fie recunosător, căci prin acest cor s'au distins mai întâi Românii din Feldiôra, atragând asupra lor atențiunea binevoitoare a publicului român din toate părțile. Arată bucuria, ce au produs în sinul tuturor Românilor constatările făcute în adunarea generală de astă-vară a despărțământului cu privire la zelul neașteptat, cu care Românii din această comună cetesc cărțile din biblioteca Asociațiunii, ce li-s'a dat în folosință. Asigură pe popor, că înaintând pe această cale a luminei și culturii, viitorul va fi al lui. Al treilea moment, prin care s'au distins Românii felidioreni, este noua musică instrumentală, ce abia de un an s'a constituit din sinul tinerilor plugari și care atât de frumos a înaintat. Vorbitorul accentuează însemnătatea acestei musică, ce singură în felul său între Românii ardeleni și îndemna pe popor să o sprijinască și încurageze din răspuțeri. Tote aceste frumoșe dovediri, dice, a îndemnat pe comitetul despărțământului să-și întorcă privirile mai întâi asupra Feldiôrei și aci să începă seria prelegerilor publice proiectate. Sarcina de-a ține prima prelegere a luat-o asupra-și d-l C. Aisér. Rôgă pe popor să-l asculte cu bună-voință.

D-l Cornel Aisér își începe apoi prelegerea sa, vorbind despre însemnătatea asigurărilor. Prelegerea a fost ținută în stil foarte popular și nu s'a mărginit numai la asigurările propriu-dise, ci a vorbit mai întâi în general despre starea poporului nostru și despre dezvoltarea împrejurărilor prin cari el trece. Ast-fel treptat a intrat în obiectul temei, arătând în cuvinte convingătoare și cu multă claritate de idei, că una din cauzele principale ale sărăciei și nenorocirilor țeranilor noștri este neingrijirea din bună vreme de viitorul propriu și al familiilor lor, — nenorociri, pe cari le-ar pôte încungiura cel puțin într'atât, ca în momentul din urmă să nu ajungă a umbra dela unul la altul după ajutor, său să ajungă săraci pe la ușile ômenilor.

Arată apoi diferitele forme de asigurări potrivite pentru singuraticile clase de ômeni și stăruie mai ales pentru formele de asigurări potrivite țeranilor noștri: asigurări pe viață, de ghere pentru fete, asigurări de copii până la o anumită etate, contra focului, grindinei, asigurarea vitelor de jug etc. Spune, cum pentru o taxă anuală de 9 fl. 44 cr. își pot asigura copiii și plătesc până la anul al 18-lea, ér atunci primesc o sumă de 200 fl.; cum pentru o asigurare pe viață plătesc la an 2 fl. 40 și pot asigura viața pe 200 fl., casa și șura pe 100 fl. și-și asigură tot-odată și vitele pentru 100 fl. etc. Arată, în fine, cât de folositoare sunt asigurările pentru economi și toate afirmările și-le ilustră prin exemple vii și convingătoare etc.

Peste tot, conferența d-lui Aisér a fost ascultată cu cel mai viu interes și a produs efect vedit. După terminarea con-

ferenței, cestiunile sulate de d-l Aisér au început să fie discutate de popor și se auđiau mulți exprimându-și mulțumirea pentru cele auđite.

După prelegere, delegații brașoveni s'au retras în cancelaria școlii pentru a revida biblioteca ambulantă Nr. III a despărțământului Asociațiunei, care se află actualmente în Feldiôra. In bibliotecă se aflau numai 11 cărți, toate celelalte erau imprumutate la popor. Din registrul imprumutatelor, pe care d-l învățător Stefan Taus, ca bibliotecar, îl pörta în regulă esemplară, s'a constatat că în ierna acesta, dela 6 (18) Decembrie până în 14 (26) Februarie numărul celor ce au imprumutat cărți din bibliotecă a fost de 378, va să dică peste 180 de imprumutători pe lună, ér al cetitorilor e mult mai mare.

Séra a urmat concert și reprezentația teatrală, despre care mai pe larg în numărul viitor de Duminică.

O comună desbinată prin certe.

Brașov, 25 Faur 1899.

D-le Redactor! Subscrisul, fiind de nascere din comuna curat românească Dejan, situată la pôlele mândrilor Carpați, în comitatul Făgăraș, dis și țera lui Negru Vodă, din care comună își trage originea strălucita familia Mailat, foști duci ai Transilvaniei, mă interesează mult mersul lucrurilor din această comună, despre care n'am cetit nicăiri să se fi scris vr'odată ceva, fie de bine, ori de rău.

Peste această comună au dat multe necazuri. In anul 1879 a venit un potop, care a adus jumătate pădurea prin capul satului cu rădăcinii cu tot. Noroc, că erau tot arini mari din sat în sus, căci altfel comuna se ștergea de pe fața pământului.

Până era încrederea în Dumnezeu și ômenii trăiau în bună înțelegere unii cu alții, le mergea bine. Dér de când s'a abătut dela diçala: „Ce ție nu-ți place, altuia nu face”, s'a încuibat între ei și conducătorii a „pismeii răutate și ôrba neunire”. Apoi unde-și află loc pisma și ura, acolo toate lucrurile merg de-a-ndosele.

Tote aceste rele și neajunsuri au luat nascere numai de câți-va ani, și adevă cam dela alegerea de învățător, de când cu legea despre salarisarea învățătorilor. Comuna fiind foarte mică, abia de 100 familii, nu puteau se plătescă pe învățător mai mult, ca cu 100 fl. la an, ér la o așa leafă mică nu se prea îmbulzia ômeni, și de aceea nici certe la alegerea de învățător nu erau. De când însă cu această lege au trebuit din pētră să se ridice ômenii salarul la 300 fl., și postul a devenit mai lăcomit. Doi tineri din comună, amândoi cu aceeași calificățiune, au concurat la el și poporul văđându-se în fața a doi candidați, nu șoa pe care să-l preferă, și în fine a ales pe cel mai sărac. De-atunci și-au luat începutul toate intrigile în această

nul mesei un calendar vechi tot mănjit, frunđari prin el și întreba pe Martin, când s'a născut? Apoi îi spuse, că e născut în zodia udătorului și deci trebuie să se pădăscă de apă. Incât pentru comoră, ea e de părere, că în toate castelele vechi hoțesci se află comori îngropate; sunt însă pățite de spiritele căpitanilor de hoți răposați și deci rar pôte cineva să afe ceva. Alt-cum ea bucură să îi spune, cum ar fi de urmat. El ar trebui, ca în mieđ de noapte să taie dela o cruce de drum o nuia de alun, care la vêrf să fiă împărțită în două, ca o furcă; apoi ar trebui, fără de a vorbi o vorbă crî fără a se înturna înderēt, să se urce sus la ruine și acolo să apuce cu amândouă mâinile vêrful nuelei de alun și să stea locul liniștit; când s'a mișca nuiaua, să pădăscă trei pași înainte, și atunci va fi în loc, unde are de săpat. Acest lucru érași trebuie să se întâmple în tăcere și fără martori, să fiă adevă-

numai singur. Decă l'ar vedé cineva, atunci se ascunde comoră trei mii de coți mai jos și din acel loc isvoresce apă repede pe veciă.

Martin îi mai promise o cupă rasă din comoră, numai de ar da de ea, și-și luă diua bună, că la bētrâna i-se urise să mai stea; el nici nu auđi cuvintele bētrânei, care la eșirea lui îi dișe destul de respicat: „Ești un adevărat cap prost!” — ci cređend, că ea-i răspunde la salutarea de rămas bun, mai adause din a sa parte: „In vecii vecilor, Amin!” Apoi alergă repede acasă și-și puse trebile la cale.

Era încă destul de timpuriu, luă deci ciagla și șecure și plecă la ruinele castelului, unde le ascunse la un loc anumit; merse înderēt la un punct, unde se încrucișau două cărări, căută o créngă de alun, pe care și-o însemnă cu un plop alb, ca să-o afe la noapte, și apoi plin de așteptare se întorse acasă spre a-și face lucrurile casnice. Atât era

de cuprins de gândul lui, încât vacii îi dete un ciubér de lături, în loc de ierbă, ér bieteii scrôfe hâmișite, în loc de lături îi dete un braț de ierbă.

Séra se întorse Cati acasă, mörta de ostenelă, fără bav și fără mângăere, numai cu doi colaci într'o năframă, pe cari îi puse înaintea bărbatului cu un ris amar. Bărbatul însă era vesel și femeia nu se pôte mira în de-ajuns de asta; el fluera și glumia, astfel că ea, în mintea ei, începea să se îndoască în sănătatea creierilor bărbatului său. — Să nu-și facă voiă rea, dicea el, căci e grija lui, bani trebuie să vină! Inainte de culcare mai aduse femeia două vase de apă, dér spuse bărbatului său, că lipsa de apă e încă și mai simțită și că pe mâne nimeni nu șcie ce s'a sci face de apă.

Se aședă la odihnă; ostenelă făcū pe biata Cati să adormă nu mai decât; în timpul acesta se ridică Martin și merse cu totă graba

în trēba lui. Era o noapte cam intunecată și-l costă multă ostenelă, până putū să afe tufa de alun, pe care și-o însemnase de diua. Apoi grăbi la ruinele castelului cu inima sbocotitoare și se aședă între zidurile ruinate. Nu se mișca nici o frunđă, domnea o liniște adēncă; dér o buhă intrerupse liniștea prin strigările ei înfiorătoare, și lui Martin îi treceau sudori reci pe spate la vale; el credea, că în tot momentul pôte veni vre-un cavaler de-al castelului să-l apuce de după cap. Și căđū cât fū de lung într'o fundătură, ce era ca o covată. De-ore-ce el acesta o credea ca un semn al ursitei, își aduse iute ciogla și șecurea și prinse a săpa. Munci totă noptea și săpă o grópă mai până în piept de afundă, dér nu află nimic, — nici nu suna ca fierul, ori ca metalele; numai pământ și érași pământ, precum și ceva pietriș scóse din grópă. Când se crepa de diuă își puse bine unelte, astupă gura

comună, înainte paoinică și liniștită, desbinându-se satul în două tabere contrare.

S'a mai întâmpat, că a luat foc o sură de pără a d-lui primar și întinzându-se focul au ars vre-o 2—3 edificii de-ale vecinilor. De atunci ura și suspiciunile au ajuns culmea, căci primarul bănușe pe mai mulți omeni din sat, cu care nu s'a avut bine, ba pe unii i-a dat și în judecată. Sfirșitul îl vom vedea; de sigur, că numai bun nu va fi, căci și mai tare se vor așta spiritele, în loc să se calmeze.

Eu a-și sfătuți pe toți să se aibă unii cu alții ca frații adevărați, să nu mai umble cu toții pentru orî-ce nimicuri pe la judecări, să se înțelgă între ei frătește, căci numai ajutându-se unii pe alții la necazuri, își vor ajunge scopul și și Dumneșu îi va iubi, ér conducătorii din această comună ar face bine, să fiă mai cu inimă față de popor, să l îndrepte pe calea cea adevărată, care-i place și lui Dumneșu și ómenilor, să nu fiă egoiști, orî să lucre pe căi pieșe în detrimentul poporului pus sub îngrijirea lor, ca să nu scótă din răbdare pe acest blând popor, dela care nu s'a auđit nimic réu până acuma.

Mai bine i-ași sfătuți să aibă bună-tatea și se aboneze vre-o gazetă românească și să se adune acum érna în școlă, orî în casa comună să-o cetesă la popor, căci fórté multe lucruri bune și folositoare ar puté afla în această nepretuită „Gazetă“, căci și așa în tot satul nu are nimeni vre-o *Gazetă românească abonată*, afară de vre-o doi trei inși, óarora li-o trimit eu gratis de doi ani.

Dumitru Pop.

Alegeri comunale.

Homorod, Februarie 1899.

În decursul lunei Ianuarie c. s'a terminat și aici alegerea reprezentanței comunale și a angloaiților comunali. Amar ne-a mai păcălit fostul primar sas Tonsch. În preséra alegerii el s'a prezentat la parochul G. Repede, unde din întâmplare mă aflam și eu. Vulpea de primar se prefăcea, că a venit să se înțelgă cu Românii și pe cuvânt, „ca să nu birușcă partida de din sus“, le făcú acestora propunerea, ca să stărue a-și alege și ei măcar 3 membri din sinul lor. Parochul, deși era convins, că aceste promisiuni vor fi numai nisce apucături, căci a mai pătit așa în mai multe rânduri, totuși a recomandat primarului și l'au rugat, ca pe lângă persóna sa, să mai fie aleși Andreiu Boier, fiul réposatului paroch, și Niculae Pora, curatorul primar.

În dimineța alegerii și-a adunat parochul nostru pe poporenii în școlă, i-a rugat să nu se despartă și să voteze pentru acești 3, și bieții Românii au fost ascultători. Ei sunt 73, și atâtea voturi au și întrunit acești trei candidați ai Românilor.

Însé viclenia primarului Tonsch a mers așa departe, că des de dimineța a trimis pe servitorul cancelariei pe la țigani,

grópei cu crengare și grăbi spre casă rupt de obosit. Se trânti pe pat și nu se sculă până la améđi, când apoi urmă esamenul cel lung din partea nevetei sale Cati. El se scusa cum nu mai putea, ceea-ce punea și mai mult pe gânduri pe biata nevastă. Să fi nebunit el óre, orî că, Maică Precistă fi cu noi! — se întâmplă ceva și mai réu cu el?... Trebuie să afe ea ce-i și cum, orî cu ce preț: își propuse decî ca în noptea următoare să-l urmărescă.

*

În ziua aceea a fost adunare comună, în care față cu teribila lipsă de apă se decise, ca să se cheme un cunoscător de isvóre din capitală, care să le găsescă apă cu orî-ce preț, căci vitele slăbesc vedénd cu ochii de sete, ér familiilor numai așa li-se ajunge, decă bărbații își stémpără setea în birt tótă ziua și jumătate noptea.

Séra se aședară ómenii noștri

i-a adunat la el acasă contra legei și i-a sedus cu apucături mincinoșe, dicéndu-le: „Eu m'am înțeles cu popa voștru, étă sunt aci tóte biletele, în carî e pus și feciorul popii“. În bilete însé nu era pus nici un Român între membri ordinari, ci unde și unde între suplénți. Astfel au perdut Românii dela 39—41 neorustici, poporenii de ai parochului nostru 38—40 voturi, din care causă au căđut. În adevér amară înșelăciune!

Dér nici preotul nostru nu a rémas dator primarului Tonsch, căci în decursul celor 8 zile până la umplerea de angloaiți comunali, a ostenit de l'a trântit din primărie și din tóte oficiile, răménd numai un simplu membru, la care nu s'a așteptat.

E destul de trist, că unde suntem Românii în minoritate, de nu cumva se împart voturile Sașilor, noi nu putem ajunge la nimic. Așa au pătit Căpienii, Merchiașenii, Ungrenii etc. etc., și ei tac ca peșele. E trist, dic, că de cumva nu se va mijloci să fie 2 cercuri, ca la orașe, atunci unde suntem în minoritate față de Sași, nici nu mai avem la ce vota, căci Sașii fiind în majoritate nu ne mai suferé.

Ar puté să ia părintele Iosif Suciú din Măgarei esemplu, să mai voteze împreună cu curatoratul său cu Sașii. Până acuma se plângea, că tot parochul gr. or. e cauza, de nu ajung Românii în comitet și în antistia comună; acum, în anul acesta, a dovedit contrarul. Fiind acolo Românii în majoritate, nu-i óre peóat strigător la ceriu, să fiă compus comitetul și antistia tot din Sași? Ar trebui să se lámurescă adevérul, și care va fi vinovat să fiă huiduit dintre Românii, căci numai Dumneșu știe cât suntem de umiliți noi Românii acolo, unde suntem în minoritate, și numai atunci ajungem și noi la ceva, când se împărtesc voturile Sașilor, altcum nu ne suferé, și Dóme ce pagubă să nu fiă Românii în reprezentanța comună! Chiar pentru aceea, precum se consultéza Sașii între sine să nu ne suferé în comitet până pot, așa ar trebui să facă și ai noștri. Unde sunt în majoritate, ca de esemplu cei din Retisdorf, Daneș etc., chiar așa să nu-i suferé de loc, ca să vadă și ei măsura, cu care ne măsură nouă.

Un poporan.

Petreșeri.

St.-Petru (I. Brașov). Febr. 1899.

St. D-le Redactor! Concertul și producțiunea, ce s'a arangiat în comuna noastră în ziua de 14 (26) Febr. c. din partea noiei orchestre a plugarilor români din Feldióra, a întrecut tóte așteptările noastre. Abia este un an, de când s'a constituit această orchestră din sinul bravilor plugari români din Feldióra și prestațiunile ei au ajuns, așa puté dice, să fiă chiar admirate din partea celor ce au o idee despre greutățile, ce sunt împreunate cu formarea și constituirea unei asemenea muzice și încă

din nisce plugari, carî n'au mai avut instrument musical în mână. Adevérul e, că tinerilor membri ai orchestrei li-a stat mult în ajutor cunoscința, ce și-o câștigaseră în ale cântărilor prin participarea la corul vocal al plugarilor feldiorenii. Aci și-au câștigat primele temelii ale cunoscinței în muzică, pe carî temelii, sub conducerea desptului și simpaticului dirigent ales din sinul lor, d-l George Mercheșan, care este tot-odată și cântăreț la biserică, ei și-au constituit orchestra, care atât de frumos se devóltă și progreséza ađi.

După-cum am înțeles, membrii orchestrei și-au cumpărat instrumentele cu 500 fl. bani luați împrumut. Deja până acum însé orchestra a avut dela diferite petreceri. pe unde a cântat, un venit din care a putut plăti 150 fl. din datoriă, măcară a trebuit să-si susțină un instructor cu mari spese etc. La tótă întâmplarea, membrii fruntași ai societății noastre române din Țera Barsei ar trebui să și întórcă privirile și asupra frumóselor nisuițe ale acestor plugari, căci nimenea nu va puté nega, că de-o asemenea muzică instrumentală avem mare trebuință. Membrii tinerei orchestre dovedesc frumos zel și talent musical. Ar trebui numai să li-se mijlocéscă un ajutor, ca să-si potă aduce un instructor mai bun, căci la urmă speșele s'ar întórcé ele cu prisos. Dér să revin la debutul lor din comuna noastră:

Tinéra orchestră a cântat pe scenă două marsuri românești. „Răsunetul“ de Andreiu Mureșianu și „Unde ești Române“, apoi alte două cântări: „Sunt luntraș“ în trei voci și „Momente dulci“ în două voci. Prin esecutarea acestor piese membrii orchestrei au stors aplausele generale ale publicului.

S'a reprezentat apoi comedia „Săpătorul de bani“, localizată de A. Pop, care a produs mult haz, de d-na Paraschiva Mercheșan, și de d-nii: George Mercheșan, Ioan Mercheșan, Ioan Popiștea, Inache Părvu și Iosif Eftin, carî toți și-au jucat bine rolurile.

După producțiune a urmat dans, la care a cântat orchestra plugarilor feldiorenii.

Peste tot, petrecerea a fost bine succésă și am rémas fórté mulțămiiți de noua orchestră a plugarilor noștri, care face onóre Românilor din Feldióra, fiind ei cei dintăi, carî au dat din sinul lor o astfel de orchestră română în părțile noastre. Onóre d-lui G. Mercheșan, dirigentul și conducătorul orchestrei, căruia în prima linie i se cuvine lauda serei. Înainte numai cu Dumneșu!

Un privitor.

Alba-Iulia, 20 Februarie n.

Reușita producțiunii teatrale împreunată cu joc, ce a fost arangiată în 23 Ianuarie n. c. de tinerimea economică română în spațioșă sală de sticlă dela „Sóre“ sub conducerea d-lui Antoniu Cricovean,

trecénd cu bunăvoință peste orî-ce critică, se póte lua ca dovadă, că și în orașul nostru istoric, locuit în majoritate de Românii, viața socială, atât de potrivită pentru a duce la unire și bunăînțelegere pe fii și frați, începe a lua avént.

S'a jucat „Prologul“ de Iosif Vulcan și „Întémpare curiosă“, comedia în 3 acte trad. din ital. de M. Velcean, de cătră următorii tineri țerani și frumoșe Românoșe, parte ca diletanți, parte ca cântăreți și călușeri: Anghel Rosca, Silvestru Ciumbrudean, Iuliu Timișan, Georgiu Cricovean, Ioan Nicórá, Augustin Betenzan, Michail Cióncă, Ioan Ciuhat, George Ienesel, Ioan Muică, Petru Barb, Nicolau Mărginean, Ioan Cormos, Dumitru Muntean; Flórea Spinean, Letiția Rada, Maria Muică, Ana Molnar, Victoria Timisan, Flórea Betenzan, Ana Câmpeanu și Eva Stein.

Toți aceștia și-au jucat rolurile, fórté grele pentru ei, cu un succes, ce a trecut peste așteptare. Cu deosebire cântările și jocurile de călușeri au plăcut mult, fiind des aplaudate. Părea, că adie vântul, căci pantificele lungi, în colorile noastre iubite, ce atérnau pe frumoșele costume ale fetițelor înșirate pe bină în fața numérosului public, sburau în costum în drépta și în stânga. Ți era mai mare dragul să privesci spre bină.

Cei ce înțeleg ce însemnă a juca teatru și ce puteri se recer pentru așa ceva, de sigur vor privi modestul nostru început cu indulgență și bunăvoință, lăsând critica severă pentru alții, căci noi avem aici lipsă de îmbărbătare. De-ocamdată ajunge a aștepta, că ómenii pricepători să păsescă în frunte, să alegă piese acomodade și să instrueze pe tineri, dedându-i la gesturi potrivite etc. Astfel încetul cu încetul vom merge înainte. Să nu uităm nici-odată, că avénd de a face cu ómeni, carî nu pricep critica, acesta în loc de a-i îndrepta, îi desgustă.

Din suma încassată de 187 fl. 19 cr., subtrăgéndu-se speșele de 87 fl. 19 cr., rezultă un venit curat de 100 fl., care, conform programei, e destinat în favorul elevilor sêraci dela ambele șóole române din loc, spre a li-se cumpéra vestminte.

Oferte și suprasolviri s'au încassat dela: Escelența Sa Ioan Meșianu, Metropolit 5 fl., Ilust. Sa conte Mailath Gustav, episcopul rom. cat. al Ardealului 5 fl., Ioan Cîrlea, mare proprietar în loc 5 fl., Nicolae Meșianu 3 fl., Hillinger L. 2 fl., Iuliu Albini din Zlatna 1 fl., Antoniu Mureșan 1 fl., G. Pop librar, 1 fl., Al. Cosma 50 cr., Nic. Mărginean 60 cr., Nic. Crăciun 60 cr., Corn. Muntean 10 cr., Ant. Cricovean 29 cr., — cărora prin acesta li-se exprimă mulțămia din partea comitetului arangiator.

Înainte de a-mi încheia raportul, trebuie să doresc din adéncul inimei curaj și însufiețire atât d-lui A. Cricovean, ca conducător, și d-lui Anghel Rosca, care cu multă dibăcie a sciut instrua pe tineri în cântări,

cumva apele cele turbate s'au retras? Dér de unde? Încă înaintea ruinelor se vedeau urmele unei esundări formale; o vâlcică venea din sus în jos, și când ajunse colo sus, vedú o săpătură plină cu apă limpede și în mijlocul ei un isvor din care țieșnea apa în sus!

„Sfântă Maică Preacurată, ajută!“ așa se rugă ea și repedci plesni ceva prin minte. Ajutorul era colo sus. Ca o pasere fugi în sat de-adreptul la primarul, cărui îi spuse tot într'un suflet, că bărbatul ei a defundat un isvor mai bogat și mai puternic decât al Dunării, așa că nu mai trebuie nici un cercetător de isvóre din capitală. La tótă întâmplarea însé, nu veți puté pofti să fi lucrat bărbatul meu atâta de pomână.

Primarul nu voi la început să credă, dér totuși, chiar decă jumătate din cele spuse de muere n'ar fi cu lapte, totuși i-se părea casual

la óra anumită la odihnă, Cati începú a horcăi îndată, așa că oricine, afară de Martin, ar fi băgat de seamă, că ea numai se prefăcea. Martin însé folosí binevenitul timp spre a se căra. Cati ca o pisică plecá după el, și trebuia bine să calce, ca să nu-l pierdă din ochi. De odată însé dispărú figura lui în umbra pădurei și ea nu-l mai vedea!

Așa dér, își gândi femeia, totuși e un prevaricant peccător! L'or prinde, l'or închide, și atunci e perdut! Acesta nui iertat să se întémple! Fugi după el, voi a i alunga vênatul din apropiere Alergă în pădure, se urcă pe dinafară pe ruinele zidurilor și ascultă. Spre gróza ei auđi pe cineva săpând. Ce însemnă asta? Încet se strecură într'acolo, tot mai aprópe și mai aprópe, se urcă pe o bucată de zid, dér zidul alunecă de sub picioarele ei și cu un sbierăt căđu la pământ; în acel moment se ivi un om din pământ, în-

jurând și strigând: „Fugi, apele cele turbate vin; apele cele repedí!“

Era ca nebun. Ea se ridică și privi. În adéncimea, din care eșise Martin, vijăia și clocoțea apă, se auđia bine, ca și cum sătana și-ar fi avut aci óla cu carne. Îi era grózá și ei, fugi de acolo și ajunse acasă de odată cu bărbatul ei.

Aci să fi vedú acum clac! El o invinováția aspru, spunéndu-i tótă starea lucrului, și muștrându-o, că prin curiositatea ei i-a nimicit tóte speranțele; tocmai când a dat în grópă de ceva tare, atunci s'a ivit ea și cu ea de odată apele cele turbate. Ea suspina, el injura, — a fost o nópte frumoșă asta! În urmă el adormi — și buna Cati ingenunchiá într'un unghiu și se rugă bunului Dumneșu să îndrepte spre bine istoria asta rea, căci altfel cu el nu o mai póte duce. Până a nu se face bine ziua, se mai repedí odată să vadă locul cei nenorocos, dér de

cât și tinerilor diletanți, dîcîndu-le: înainte numai, căci ați ajuns și veți ajunge în viitor de-a puté distrage din când în când și mai plăcut, nu numai clasa la care aparțineți, ci și clasa inteligenței număröse din loc, care ați vădüt, că e cu voi!

După teatru a urmat dansul, dansul junimei economice.

„Și ôcheșe fete se 'nșiră la joc
În cercul cel magic al zarei de foc.
Răsună ghitara ferbinte și 'ntins
Și jocul se 'ntinde sêlbatic și-aprins“.

Petrecerea a fost fôrte animată și a ținut până în ôrî de ôi.

ip.

Meșereac, 1 Martie n.

On. Redacțiune! Nu am cuvinte de a vă puté descrie bucuria, ce ni-a făcut'o în sêra ôilei de 25 Februarie n. c., zelosul învățător, d-l Basiliu Timbuș. Multe lucruri de acestea ni-a făcut acest brav învățător de când se află în satul nostru Meșereac, prin cor, teatru, esamene, tot-dêuna de model etc.

În sêra de 25 Febr. c. a arangiat o serată literară, constatătore din prelegeri populare, triloguri (compoziții de-ale d-sale) și declamări, redade prin graiul băieților școlari, la care am luat parte bêtărni și tineri de ambe sexele, inteligență din loc și jur, ascultători încă din vre-o 3 comune vecine, așa că sala școlii nôstre, deși spațiosă, nu-i putea cuprinde pe toți.

Programul a constat din vre-o 14 puncte, între cari prelegerile și cele vre-o 6 triloguri conțin fôrte multă învățatură, stêmpărând setea sufletului după așteptare și dorință.

V'asți descrie mai amênunțit cuprinsul acestor prelegeri și al trilogurilor, ce fôrte mult ne-au atras, dêr de-ocamdată le las, sperând că se vor publica. Dîc numai sê dea Dumneșeu mulți învățători ca d-nul Timbuș, că de când îl avem, mult, fôrte mult ne-a luminat și îndreptat.

„Vox.“

Publicațiune.

Corpul profesoral dela scôlele medii și superiøre gr. or. române din Brașov a decis, ca din *fondul mesei studenților* să provadă cu prânș pe timpul dela 15 (27) Martie până la 30 Iunie v. 1899: 20 de școlari sêraci dela aceste scôle. Spre acest scop se escrie concurs pentru *oferte deschise* din partea acelor familii române din Brașov, cari ar dori să ofere pe bani prânș la un anumit număr de școlari.

Terminul de concurs este până în 7 (19) Martie a. c.

Doritorii au să-și înainteze ofertele lor în scris în *cancelaria direcțiunei gimnasiunii române*, arătând:

- strada și n-rul casei, unde locuiesc;
- numêrul școlarilor, pentru câți ar voi să dea prânș (cel puțin 2, cel mult 10 școlari),

destul de interesant, spre a-și câștiga informațiunii sigure. După-ce și-a dat cuvîntul, că va respecta drepturile împreunate cu deschiderea isvôrelor, plecâ primarul însoțit de Cati, care pe cale-i descrie totă starea lor, câtră locul numit, și vîdüt spre mai marea lui mirare, că o mână cunoscută, orî necunoscută li-a deschis un isvor infundat de veacuri, care în adevăr îi pôte scôte din totă nenorocirea.

Era fôrte vesel și 'n bucuria lui crescû recunoscerea față de biata femeie. Numai decât viri mâna în lada comunală și dete bêtărnei câte-va sute de marce în aur strălucitor. Cati grăbi câtră casă, puse galbinii în rînd frumos pe masă și deșteptă pe Martin, care tot dormia, apoi îl duse la masă și arătându-i banii dișe:

„Veți dragul meu, eu am ridicat comôra ta!“

Martin nu-și credea ochilor; el

c) *ofertul de plată, ce reclamă pe lundă pentru prânș (ofertele, cari vor trece peste 6 fl. pe lundă nu se vor lua în considerare).*

Prânșul va consta: sêu 1) dintr'o supă de carne cu rasol și saucă (=zos), sêu în loc de zos o mîncare grôsă (șuspais), sêu 2) dintr'o supă simplă (nu de carne) și o friptură sêu tocană, — așa-dêr totdêuna din câte 2 feluri de bucate. — Cantitatea de carne va fi cam 200 grame de câte un școlar. Pînea o dă tot ofertul. În ôilele de Vineri mîncarea va fi de post.

Brașov, în 20 Februarie v. 1899.

Direcțiunea scôlelor medii gr. or. române:

Virgil Onițiu,
director.

Convocare.

Adunarea generală a „Asociațiunei pentru sprijinirea învățecilor și sod. românî din Brașov“ se convôcă în sensul statutelor. Art. XIV, pe Duminecă 12 Mart. n. (28 Febr. v.) ôrele 2 d. a. în localul Asociațiunei, strada orfanilor Nr. 15, parter. La cas, când nu s'ar întruni membri în număr corespunșător, adunarea generală se va ține în Dumineca următore, 7/19 Martie.

Agendele vor fi:

- Raportul Comitetului asupra activității Asociațiunei în decursul anului trecut.
- Raportul cassarului.
- Raportul comisiei cenzurătore și decideri asupra propunerilor Comitetului.
- Fixarea budgetului pentru anul curent.
- Alegerea Comisiei cenzurătore pentru anul 1899.
- Propuneri eventuale din partea membrilor Asociațiunei.

Din ședința Comitetului ținută la 12 (24) Febr. 1899.

N. P. Petrescu, Ilic Savu,
președinte. secretar prov.

Dare de sêmă și mulțamită publică.

Șeitin, 16 Febr. n.

La concertul corului bisericeii române gr. cat. din Șeitin, arangiat în 12 Febr. n. au incurs suprasolviri și oferte marinimose în sumă de 53 fl. 30 cr. dela următorii domni:

Ladislau André inspector de finance 1 fl., Nic. Maior asesor orf. com. 2 fl., I. Boroș prot. și paroch gr. cat. în Macău 1 fl., Spiridon Siolovan actuar comitatens 2 fl., Maurițiu Farkas protopretor în Macău 80 cr., C. Varadi jude r. de cerc 1 fl., Dr. A. Buch adv. 2 fl., Dr. Schaller I. adv. 2 fl., Dr. Bakos adv. 1 fl., Vêkey Z. sub-jude de cerc 1 fl., Albert Márton veterinar 1 fl., I. Lugoșan învăț. de stat 1 fl., Iuliu Friedman proprietar 1 fl., Mancheiu S. neg. 1 fl., Friedrich N. neguțător 1 fl., Dr. H. Kovacs Bălint medic 1 fl., Sam. Botta

trebul să ședă, și ea-i spuse din fir în pîr întregă istoria. Numai acum vîdüt Martin cel lucru cuminte a fost el în stare să facă în prostia lui, și vrăjitorea în a ei nesciință la ce noroc l'a îndreptat.

Se înțelege, că de acum se schimbă tôte în mica căsuță în spre mai bine: bunii ômenî mai cumpără o bucată de loc, prin care își asigură veniturî mai bune; vaca căpeta nutreț bun și destul și, în fine le dete un vițel, care se făcea bou ales de frumos; porcui în timpul cel mai scurt se făcû gras ca lutul, cele trei găini începură și ele a oua și a scôte pui. Noroc și fericire a adus comôra în casa bieților ômenî! Isvorul însă ajunsese la onôre și vadă mare și fû doica întregi comune; până în ôiua de adî se numesce „Fântâna comorii“.

(Din nemșesce).

I. P. Roteganul.

paroch gr. cat. în Ghiriș (Bihor) 2 fl., Dr. L. Ghebeș advocat în Pecica 1 fl., Iuliu Barțian sub-notar 1 fl., Teodor Bulc profesor în Beiuș 1 fl., Vas. Stefanica profesor Beiuș 1 fl., Ermina Ciorogar învățătore gr. or. în Șeitin 2 fl., Al. Bozintian prot. dist. Macău, paroch în Nadlac 1 fl., Aurel Petrovicu adv. 2 fl., Romul Nestor paroch gr. or. în Cianad 1 fl., Virgil Negru par. gr. or. în Igrîș 1 fl., Adam Becker proprietar în loc 2 fl., Ioan Becker proprietar în loc 1 fl., Demetriu Feier not. com. în loc 2 fl., Nusbaum Izidor arêndator 5 fl., Ioan Roman învățător gr. or. 2 fl., Pavel Mercea paroch gr. or. în loc 1 fl., Const. Stragia jude comunal 1 fl., Kaufman poștar 1 fl., Samuil Szűsz neg. 1 fl., Roman învăț. gr. or. 50 cr., R. Nicoliu învăț. gr. cat. Semic 30 cr., G. Stragia 20 cr., Livius Roman curator școl. gr. or. 30 cr., Filip Crișan esec. de cerc. 80 cr., Gl. Gubaș neg. 40 cr.

Din bilete regulate au incurs 156 fl. 86 cr. Suma totală a venitului 210 fl. 16 cr., din care subtrăgînd spesele de 70 fl., rêmâne venit curat 140 fl. 16 cr. ca fond al corului român gr. cat. din Șeitin.

Primescă și pe acêsta cale cea mai sinceră mulțamită marinimosei dăruitori.

Pentru comitetul de incasare:

Paul Görög, Teodor Roman,
c. învățător gr. cat. cassarul corului
notar. gr. cat.

HIGIENA.

Pojarul.

Pojarul este o bôlă comună la copii. Fôrte rară la copiii de țîță, se întîlnesce fôrte des la copiii de 3—5 ani; la ômenî în vîrstă de asemenea numai câte odată se vede.

Pojarul este o bôlă epidemică și se ia fôrte ușor. Microbul pojarului, care nu este încă cunoscut, se transmite prin aer. În general, cine a avut odată pojar, nu-l mai pôte lua.

La început, copilul care a luat pojarul, are puțină căldură, neas tîmpăr și tuseșce; peste câte-va ôile căldura cresce, copilul e luat cu frig, îl dore capul, strînută, ochii sunt roșii și curg, de asemenea guturaiul este pronunțat, tusea devine din ce în ce mai dêsă și în același timp copilul răgușesce. Adesea orî sânge curge din nas; câte odată, dêr mai rar, copiii au și convulsiiuni.

Aceste simptome țin vre-o 6—7 ôile și de obicei a sêsa, sêu a șeptea ôi, încep să iasă pe față nisce *pete roșii* de mărimea unui bob de orez. În 24 de ôre aceste pete apar pe tot corpul, dêr când cele de pe corp încep să apară, cele de pe față încep să dispară. Când aceste pete apar, copiii au de obicei eșire afară.

După 7—8 ôile dela începutul bôlei, căldura scade, petele dispar și încep să se ia de pe față și de pe corp nisce pelițe fôrte mititele, sâmênând mai mult cu un fel de praț alb.

Afară de pojarul acesta obișnuit, câte odată pojarul este însoțit de scurgere de sânge pe gură, nas, urechi, copiii urinéză sânge și ies la scaun êrăși sânge. Acesta este *pojarul negru*, care este fôrte primejdios.

Pojarul obișnuit, nu este bôlă periculôsă, căci de cele mai multe orî copiii se însănătoșesc, afară numai dêcâ alte bole nu vin să se adaugă la pojar și sê-l facă să devie periculôs. Așa se observă une-orî cu timpul sêu imediat după pojar, alte bôle ca: anghina difterică, bronchita, o bôlă de plămîni fôrte gravă la copii și numită *bronchopneumonia*, oftică, bôlă de gură ca gangrena gurei, scurgerei de puroi din urechi și altele.

Copilul, care are pojar, trebuiesc ținut în casă și în timp de 10 ôile

trebuie să stea culcat în pat. În contra tusei i-se vor da ceaiuri calde, lapte cald și diferite siropuri calmante. Dêcâ căldura este mare, i-se va da copilului chinină.

Copilul nu va puté eși afară din casă dêcât peste 20 de ôile dela începutul bôlei.

„Albina“.)

Dr. C. Zamfirescu.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“. Interesanta și eminenta conferență, ce a ținut'o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiiu asupra neuitatului colonel David baron Urs de Margina, a apărut acum și în limba română în Tipografia A. Mureșianu, Brașov, într'o broșură cu titlul de mai sus. Cetitorilor nôștri le este cunoscută obiectivitatea, cu care d-l colonel Rieger descrie înaltele însușiri și meritele neperitóre, pe cari neuitatul baron Urs și-le-a câștigat pentru tron, patriă și națiune. Credem deci a se fi făcut un bun serviciu literaturii nôstre prin traducerea și tipărirea în broșură a acestei conferențe. La traducere s'a folosit terminologia curată militară română. Broșura conține și doué portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, êr altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea momentului eroului nostru. Broșura se pôte procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov. Prețul 40 cr. exemplarul (plus 3 cr. porto.)

Folôsele pomăritului — Infînțarea de pepiniere.

Domnul I. Kalenderu, administratorul Domenielor Corônei regale române, a trimis următorele instrucțiuni agenților administrațiunei de sub direcția d-sale cu privire la folôsele pomăritului și la infînțarea de pepiniere:

Între ocupațiunile de căpetenie ale țêranului nostru, ar trebui să fie și pomăritul sêu cultura pomilor roditori, care e strins legată de gospodăria fie-căruia. Cu părere de rêu trebuie să recunoscem, că în acêstă privință țêranul nostru, mai cu sêmă dela câmp, este fôrte înapoiat. Afară de locuitorii dela podgorii, care se îndeletnicesc cu cultura pomilor roditori, cei dela câmp nici nu sciu să aprecieze importanța, ce are un pom roditor în curtea și ograda sa. Prin ogrădile locuitorilor câmpeni, nu se vede de cât câți-va salcâmi, êr în colo un câmp de bălării, prin care se adăpostesc brôștele, șerpîi și tot felul de gândaci.

Pόμεle sunt, incontinabil, un isvor însemnat de câștig, ca și orî-care alt produs agricol, și nu există ocol, grădină sêu oolț de grădină în care nu ar încăpea și câți-va pomi roditori, cari pe lângă oă îndeustuléză casa cu pόμεle lor, dêr sunt și podôba unei gospodării îngrijite.

Rolul principal în acêstă privință, pe lângă al d-vôstră, este al învățătorilor din comune. Învățătorul este luminătorul poporului și ca atare are datoria sfântă de a promova cultura și buna stare a poporului, atât prin școlă, cât și afară din școlă, căci țêranul nostru trebuie să fiă condus și îndemnat la tot ce este bun și folositor pentru buna starea sa.

De aceea, acum când stăm la pragul primăverii, mă adresez câtră d-vôstre d-le agent, ca să luați inițiativa și să interveniți și pe lângă învățătorii din ocolul d-vôstră, ca să îndemnați cu tot dinadinsul pe locuitorii în a-și procura și pune în ogradele lor câți-va pomi, ca: nuc, perș, ciresi, vișini, caiși, învățându-i cum să-i pună și îngrijescă. În afară de școlă, acesta este binele cel mai mare ce învățătorii îl pot face locuitorilor în mijlocul căroră trăsesc: dênșii primesc deja în scôlele normale ôre-care națiunii de pomologie, și nu mă îndoiesc, că vor ajuta în acêstă frumôsă și folositoare întreprindere, prin sfaturile și învățăturile ce vor da țêranilor în acêstă privință.

Administrația noastră a înființat deja pepiniera de pomi roditori din care se se împartă gratis pe la locuitorii, și dorese a mai înființa asemenea pepiniere pe la toate casele șefilor de ocoale, brigadierilor, și cantoanelor forestiere, er pomii ce se vor crește în pepiniere, vor servi a se da gratis la locuitorii, la popularea grădinișilor alipite pe lângă casele tuturor impiegaților noștri, la plantarea prin curțile și grădinile școlilor și bisericilor și la plantarea șoselelor de pe moșii, cum și a tuturor drumurilor naturale fixe, formate de liniile economice și traversază în diferite direcțiuni domeniile ce formază ocolul d-vostre. Pe lângă pepinierele noastre, fiă-care școlă ar trebui să aibă o mică grădină de pomi roditori, grădini înființate deja pe lângă mai multe școle clădite de noi, în care școlarii se deprind dela început cu cultura lor. Sămânța o poate procura învățătorul dela înșiși școlarii, punându-le îndatorire, ca toamna fiă-care școlar să-i aducă simburii de mere, pere, prune, cireși etc., er în schimb să le dea câte-va caiete, penițe, creioane etc. ast-fel că în fiă-care an va avea sămânța trebuincioasă, căci școlarii când părinții lor le aduc fructe, fie dela târguri, fie de ori unde, s'ar întrece a aduna simburii mai mulți, spre a-i da învățătorului lor.

Scopul înființării pepinișilor de pomi roditori este der lăptirea culturii pomilor printre locuitorii sătenii pe Domeniile Corónei, din care în curând vor trage câștiguri frumoșe, și în dorința ce am ca gustul acesta să fie stimulat, administrația noastră va înființa mai întâi șese premii a 50 lei pentru șese din învățătorii de pe Domeniile Corónei, care se va constata că au înființat pe lângă școlă, o grădină de pomăriți mai îngrijită și cari vor împărți altoi mai mulți pe la locuitorii din comuna lor; er mai târziu vom da premii chiar acelora dintre locuitorii, cari se vor distinge prin îngrijirea pomilor ce li-se vor da în mod gratuit.

Cu toate că în curând va apare în biblioteca Administrației Domeniului Corónei o critică asupra culturii pomilor roditori, din care vă voi trimite mai multe exemplare spre a le distribui printre sătenii cu cunoscință de carte, nu cred de prisos, d-le agent, a vă enumera aci unele elemente relative la înființarea pepinișilor de pomi roditori, atât pe Domeniul Corónei, cât și în grădinișele școlare.

I) Șefii de ocoale și cei de regii, er pentru școle învățătorii, vor alege în apropierea reședințelor lor, sau a caselor de brigadier și în grădinișele școlare câte un teren în suprafață de minimum un hectar pentru agenții Domeniul Corónei, er pentru școle după cum vor dispune învățătorii, proprii din toate punctele de vedere pentru înființarea pepinișilor de pomi roditori.

II) Terenul ales pentru pepiniș se va împrejmui și împărți în mai multe diviziuni după mărimea pepinișului, apoi se va desfunda una din aceste diviziuni la un metru de adâncime; primă-vara se va împărți partea desfundată în răsăre de câte un metru lățime și se va sămăna cu semințe de meri, peri, caiși, pruni, etc. cari se vor procura din vreme, fie din fructele pomilor sălbatici aflați în pădurea locală fie prin școlari, cum am dis mai sus, fie din comerț, în care cas vă veți adresa din timp administrației centrale, arătând cantitatea și felul semințelor, ce vă trebuiesc. Semințele depuse în pământ se vor uda regulat în fiă-care și până la răsărire, er după aceea se vor plivi de burueni, ținându-se atât răzătoarele, cât și drumurile în tot-d'una curate.

III) În toamna primului an, pueții se vor repica plantându-se în rânduri, în diviziunile încă neocupate, care se vor desfunda de asemenea la cel puțin 0.60 mm. adâncime și la o depărtare rândurilor unul de altul de un metru, er distanța între pueți se va lăsa dela 40—50 centimetri.

IV) Altoiul pueților se va face de preferință în ochi, cât mai aproape posibil de pământ, și se vor lăsa pe același loc doi până la trei ani, după care se vor

scóte cu totă îngrijirea și planta la locul definitiv.

V) Varietățile de altoi ce se vor alege, să fie puține la număr și bune, alese mai cu seamă dintr-acele tomatice a căror fructe se pot conserva bine peste érnă, și cu preferința din acele recunoscute ca fructe de elită în țera noastră.

VI) În pepiniere se va reserva un loc aparte pentru cultura trandafirilor, care ornamentază atât de plăcut grădinișele, contribuind cu modul acesta și la dezvoltarea gustului estetic, care între sătenii noștri este aproape inert.

Nu mă îndoesc, că veți ține socotela de cele prescise mai sus și imi va face plăcere a constata eu însumi, când voi veni la fața locului, un început serios de executat.

Literatură.

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panțu, prof. la școlă comercială superioară din Brașov. O broșură de 82 pagini 8° mare, în care se tracteză principiile contabilității duble ilustrate cu diferite exemple, pe cari studiindu-le cu atenție, poți or și cine să învețe contabilitatea, adică ținerea socotelilor în economia proprie și în afacerile comerciale. O recomandăm tuturor, cari au daraveri comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto. — De vânzare la Administrația foii noastre, la librăria N. I. Ciurcu, Brașov, și la Tipografia archidiecezană în Sibiu.

„Curs complet de corespondența comercială“ de I. C. Panțu, prof. la școlă com. superioară din Brașov. O carte octav mare de 17 côle de tipar, de tot instructivă pentru comercianți și pentru alții, cari stau în legătură de afaceri cu vre-o bancă, terminii comerciali. Conține modele de circulare, scrisori de informații, recomandăți și acreditive; scrisori în comerț cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuți cambiale, afaceri cu efecte, monede și cupone etc. O recomandăm tuturor, cari se interesează de afacerile de comerț. Se află de vânzare și la administrația „Gazelei“. Prețul 1 fl. 60 cr.

Călătoria la cer.

Un spirit picș, cu imaginație vie și bogată, pătruns însă de ceea ce trebuie să facă omul aci pe pământ pentru a se învrednici de împărăția cerurilor, a compus sub titlul „Călătoria la cer“ nisece reflexiuni, în cari face o curioasă acomodare a virtuților evanghelice cu modul, cum ar călători omul la cer, de ar fi cu puțință cu drumul de fer. Dăm în traducere aceste reflexiuni de spirit.

Călătoria la cer. Aceea ce trebuie să facă fiesce-care creștin în decursul vieții sale în fiă-care și, se cuprinde în următoarea espunere privitoare la biletul pentru călătoria la cer:

„Biletul se vinde la agenția evlaviei“. Pentru înlesnire, celor ce voiesc a călători la cer li-se dau pe scurt următoarele informații:

Drumul de fer la ceruri.

Plecarea: În fiă-care moment.
Sosirea: Când va binevoi Dumnezeu.

Prețul biletelor:

Clasa I. (tren accelerat) nevinovăția și martiriul său deplină împlinire a virtuților evanghelice; în deosebire nevinovăția și supunerea, spiritul de abnegațiune și dragostea către Dumnezeu.

Clasa II. (tren direct). Pocăință, credință în Dumnezeu în desăvârșita împlinire a faptelor bune, rugăciunea, postul și milostenia.

Clasa III. (tren obișnuit). Păzirea poruncilor dumnezeiești și ale bisericii, împlinirea datorințelor către aproapele.

Clasa IV. (tren special). Pocăință în césul morții, rugăciune pentru ertarea păcatelor.

Observări. 1) Bilet pentru dus și întors nu există. 2) Trenuri de plăcere nu există. 3) Copiul minoren, a căror minte nu s'a copt pe deplin,

călătoresc în cinste (gratis), — este destul ca ei să aparțină bisericii creștine. 4) Călătorii sunt rugați să nu ia cu sine nimic alt-ceva decât faptele cele bune, căci altmintrelea li-se pot întâmpla întârzieri sau pierderi de tren. 5) Călătorii se iau la fiă-care stațiune. 6) Fiă-care bilet, ca să aibă valoare, trebuie să porțe stampila darului sfinților.

Pentru înlăturarea bălelor și epideemiilor în decursul îndelungatei călătorii, călătorul trebuie să aibă cu sine rădăcina credinței înverșită și foile speranței, florile cele mirositoare ale iubirii, crinii curățeniei, mirtul înfrânerii și lemnul crucei.

Tóte acestea să se lege într'un mănunchiu cu ața blândăței; să le pună în vasul rugăciunii. să le fiarbă la focul iubirii și să le stropescă cu vinul darului sfânt și cu apa smereniei și să le acopere cu acoperământul tăcerii. Călătorul să lase toate acestea noaptea la lumina cugetării și să ia din ele în fiă-care dimineață și în fiă-care seară o mică porțiune, și fie sigur, că va avé viață îndelungată, sănătate desăvârșită și intrare sigură în împărăția lui Dumnezeu.

Pentru-ca să treci prin toate vămile până la casa lui Dumnezeu, legă dedesuptul trăistei tale de călătorie smerenia, de-asupra ascultarea și mai pe sus de toate rugăciunea. În urmă umple golul prin sugrumarea patimilor, și după ce ți vei lua umbrela iubirii, mergi drept spre casa lui Dumnezeu. Apropie-te de scaunul mărturisirei și acolo arată-ți biletul tău de drum, pentru care trebuie să plătești cu frică și cu cutremur tot ce ți-se va cere. În urmă vizază-l cu numele lui Iesus Christos în sfânta cuminecătură și mergi liniștit în drumul tău. Dându-ți acest sfat, te salut și sper, că ne vom întâlni de sigur în ceruri.

**CĂLINDARUL
PLUGARULUI**
pe anu 1899 se poate procura
dela Tipografia A. Muresianu din Brașov,
cu prețul de 25 cr. (cu posta 30 cr.)
(Vendătorii primesc rabatul cuvenit.)

Noul călindar, întocmit anume pentru trebuințele poporului nostru — înafară de partea calendaristică, cu târgurile, semnele timpului, diferite povețe economice pentru fiă-care lună și alte multe, — cuprinde încă un bogat material cu articuli prețioși din sfera plugăritului, grădinaritului, a economiei de vite, a economiei casnice etc.; apoi din istoria lumii, poesii de dragoste, eroice și glumete de cei mai renumiți scriitorii ai noștri; articuli și povețe pentru păstrarea sănătății și averii etc. La fine urmăză diverse, glume și anuțuri. Pe pagina primă se află portretul nemuritorului Simion Bărnuțiu, er în text o frumoșă biografă a lui.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Lupta cu taurul.

În mijlocul câmpului se află o vastă arenă încunjurată de numeroșe amfiteatre. Acolo, augusta Regină, iscusită în arta atât de dulce, de a câștiga inimile poporului său, ocupându-se de plăcerile lui, invită adese-ori pe rășboinicii să la spectacolul cel mai plăcut Spaniolilor. — Acolo tineri luptători, fără paloșe, îmbrăcați cu o simplă haină de mătase, înarmați numai cu lancea și încălecați pe cursieri iuți; cum și luptători pedestri — mai ușori încă — ținând într-o mână un vâl de purpură, și'n cealaltă sulți ascuțiți, vin să atace și să învingă sălbaticii tauri.

Alcudul citește legea: de a nu se ajuta nică un luptător; de a nu avé alte arme, decât lancea pentru a strépunge, și vâlul de purpură pentru a se apăra. Regii încunjuțați de întréga lor curte, presidéză aceste jocuri sângeroșe; er poporul întreg, ocupând nemărginitele amfiteatre, arată prin strigăte de bucurie, prin transportațiuni de plăcere și beție, cât e de mare dragostea sa neînfrântă pentru aceste vechi lupte!

Semnalul se dá: bariera se deschide, taurul se aruncă în mijlocul circuitului; der la șgomotul miilor de trímbiți, la strigăte, la vederea privitorilor, se opresce neliniștit și turburat; nările-i fumegă, privirile-i arđetóre rătăcesc asupra amfiteatrelor; se pare că e de o potrivă pradă, și surprisei și furiei. De-odată se aruncă asupra unui cavaler, care rânindu-l, fuge repede la cealaltă margine a arenei. Acest lucru îl ațită; el îl urmăză de aproape, lovesce grozav pământul și se aruncă asupra unui vâl strălucitor, pe care i-l arată un luptător pedestru. — În același moment, îndămănatul Spaniol, înlătură de-odată întâlnirea cu acesta, atérnă de córnela sale ușor și îl lovesce cu o săgétă ascuțită, care face din nou, să-i curgă sângela.

Lovit de toate lăncile, rănit de aceste săgeți străpungătoare a căror virf de fer e indoit, rămâne în rană, animalul sare prin arenă, scóte mugete îngrozitoare, s'aruncă străbătând circuitul, își scutură număróșelo săgeți infipte în grumașul său larg, calcă în picioare fășiele de purpură pline de sânge, valorile de spumă înroșită și în fine cade, slăbit de sforțări, de mânie și de durere.

Diferite din Londra.

Capitala engleză Londra cu suburbiile ei — așa numitul district polițienesc al Londrei — are acum aproape 5 milioane de locuitori, adică aproape atâtă câți locuitorii are Boemia și încă odată atâtă poporațiune cât are Transilvania.

Din această colosală mulțime de ómeni adunați la un loc, se nasc cele mai caracteristice raporturi, asupra cărora ne scie spune unele statistice. Londra are de pildă în sinul său mai mulți catolici decât, Roma (deși cea mai mare parte a populațiunii sale e protestantă), mai mulți Jidovi decât trăsesc în întréga Palestină și mai mulți Scoțieni, decât trăsesc în Aberdeen. În Londra numai cu scrieri literare și cu scris la diare își câștigă pâinea de toate zilele 15.000 de ómeni, bărbați și femei, 7000 de persoane se hrănesc în această uriaș oraș numai din vânzarea de diare pe strade. Der se află acolo și vre-o 100.000 pungași (hoți de buzunare) și numărul criminalilor e forțe mare. Poliția cunoșce mii de criminali de meserie. Ea scie, că acești criminali trăsesc numai din crime, totuși libertatea personală este în Anglia așa de mare și ea este așa de mult prețuită, încât criminalii nu pot fi arestați numai pe basă de suspiciune. Poliția îi lasă să se misce liber până ce îi prinde asupra faptului. Londra are 43,563 functionari de poliție. Statistica spune, că pe un functionar de poliție se vin întotdeuna doi criminali. În casele de imprumutare și de zălogire ale Londrei se zălogosce anual pentru 15 milioane de mărci, pe fiă-care și se vin așa-der 41,000 mărci pe zălogiri.

Marea bancrută. Atrag atenția asupra inseratului: 44 obiecte de argint pat. american, ce costau 40 fl., er acum se pot cumpăra cu 6 fl. 60. — Un preț bagatel. Potrivite pentru cadourii ocazionale.

Căendarul săptămânei.
FEBRUAR. are 28 zile. FAUR

Zilele	Căend. Iul. v.	Căend. Gregor.
Dum.	21 C. Păr. Timotei.	5 Oculi. Eusebi.
Lun.	22 Afar. rel. Eugeni.	6 Frideric
Mărt.	23 S. p. Ier. Polcar.	7 S. Toma Acui.
Mer.	24 f. Af. c. S. Ioan.	8 Ioan, Filim.
Joi.	25 S. Taras. Teodor.	9 Francisca
Viner.	26 Sf. ap. Porfir. Ep.	10 S. 40 martir.
Sâmb.	28 P. Proc. Decap.	11 Constanța

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 3 Martie 1899.

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	7	50
"	Grâul mijlociu	7	20
"	Grâul mai slab	7	—
"	Grâul mestecat	4	60
"	Săcară frumoză	5	30
"	Săcară mijlocie	5	—
"	Orz frumos	3	40
"	Orz mijlociu	3	10
"	Ovăș frumos	2	20
"	Ovăș mijlociu	1	40
"	Cucuruz	3	30
"	Mălaiu	3	70
"	Mazăre	6	60
"	Lințe	12	—
"	Fasole	4	50
"	Sămânță de in	7	30
"	Sămânță de cânepă	4	50
"	Cartofi	—	90
"	Măzărice	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	46
"	Carne de porc	—	52
"	Carne de berbec	—	—
100 kil.	Său de vită prospăt	20	—
"	Său de vită topit	32	—

Voci din public.*)

Declarațiune.

Am fost informat, că comercianții, cari nu stau cu mine în nici o relațiune comercială, vând semințe diferite pentru economia de câmp, și mai cu seamă semințe de sfeclă, ca semințe Mauthner.

Mă simt dator să declar — pe de o parte pentru informarea publicului, ce se ocupă cu agricultura, pe de altă parte pentru scutirea a intereselor comercianților, cari cumpără dela mine semințe — că la vândătorii din provincia numai acele semințe pentru câmp și grădini sunt într'adevăr dela mine, a căror împachetare poartă

SIGILUL MEU

său sunt provădate cu marca înregistrată judecătorească, reprezentând

UN URS

său sunt provădate cu amândouă.

Edmund Mauthner,

liferant de curte ces. și reg.
Magasin mare de semințe.

(Budapesta VI, Calea Andrássy 23.)

*) Pentru cele cupruse în rubrica acésta, Redacțiunea nu ia răspunderea.

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Martie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.85
Renta de corone ung. 4%	97.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.35
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.40
Bonuri rurale ungare 4%	96.60
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	161.75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	142.—
Renta de argint austr.	101.30
Renta de hârtie austr.	101.05
Renta de aur austr.	120.15
Losuri din 1860.	140.—
Acții de-ale Băncii austro-ungară	925.—

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*

Redactor responsabil: *Gregoriu Maior.*

Nr. 3584—1899.

PUBLICAȚIUNE.

Valabilitatea mărcilor pentru câni, provădate cu anul 1899 expiră cu 18 Martie a. c. prin urmare, câni, cari cu 20 Martie a. c. nu vor fi provăduți cu mărci pentru acest an valabile, se vor prinde de cătră călăul orașenesc.

Nouele mărci pro 1899 se pot lua în primire dela cassa de dare orașenescă, începând de astăzi.

Darea de câni, care cu ocașiunea luării în primire a mărcilor de câni este de a se plăti pentru întregul an pentru fiă-care câne peste 3 luni, este pe an:

- a) pentru câne de lux 8 fl.;
- b) pentru câne de vânat, decă posesorul are carte de vânat, 1 fl.;
- c) pentru fiă-care câne, menit pentru paza căsei și ținut în un spațiu închis 1 fl.

Se observă, cum-că în intravilan pentru fiă-care câne de curte, în extravilan tot pentru câte 2 câni de curte său pentru 3 câni dela turme, în fine pentru 3 câni dela turme de munte, este a se plăti dare câte 1 fl.

Călătorii, cari cercetază Brașovul și a căror domiciliare în acest oraș durează mai mult de 8 zile, au de-a plăti pentru fiă-care câne anticipative 1 fl. lunar. Până la solvirea acestei sume cânele este de a se provedea cu botniță și de a-se conduce de frânghie.

Brașov, 2 Martie 1899.

520,1—2. Magistratul orașenesc.

Avis!

Am onorea a atrage atențiunea Domnilor ingineri, arhitecți și constructori de case și alte clădiri asupra

Depositului meu de lemne

pentru construcții,

afător pe moșia mea în Tohanul-vechiu (O. Tohan, posta și gara în loc).

Dispon de lemne de brad de tot soiul (bârne, scânduri etc.), și de ori-ce mărime.

Vândarea loco 10 fl. cubicul.

Se pot face comande și cu transportare acasă.

Avisalom Strimtu,
proprietar.

491,3—3

Nr. 25—1899.

Publicațiune!

Pentru arendarea din nou a școlii de înotat din Blumena pe durată de două sesone de băi, și anume dela 1-a Iunie 1899 până la 29 Septembrie 1900 se va ține în oficiul de economat orașenesc Joi în 30 Martie 1899 la 10 ore a. m. o pertractare de oferte.

Amatorii au de a preda ofertele lor provădate cu timbru, sigilate și cu vadiu de 10% după suma arendei ce oferă pentru timpul sus menționat, și declarație scrisă în ofert. că le sunt cunoscute condițiile contractului și le acceptază până la ora numită la oficiul economic orașenesc. Oferte ce vor intra mai târziu nu se vor considera.

Condițiile de oferte și contract stau la dispoziție în oficiul economic orașenesc în orele obișnuite de oficiu, după care se pôte lua și copie.

Brașov, 21 Februarie 1899.

Magistratul orașenesc.

Vinus,

Vina,

Vinum.

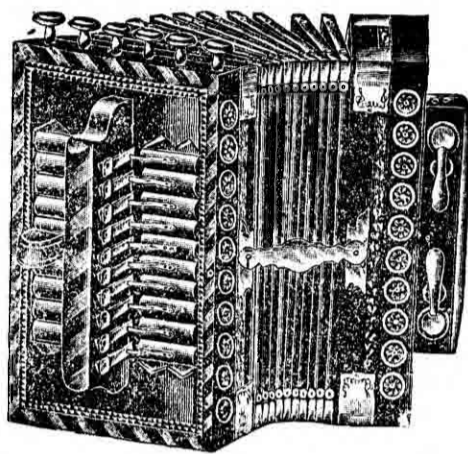
Pentru a puté prinde post și sêracii cu un pahar de vin, și nu cu rachiu și clăină, am determinat a vinde litra de din anul trecut, **vin numai cu 28 cr.;** er oțet de 32° numai cu 30 cr.

Azentie Severu

2—3 Strada Postavului (Romuri) 10.

NOU! NOU! NOU!
FANFARA HARMONICA

nou soi de Harmonică deschidătoare,

cu două rânduri de trompete brilante acoperit cu claviatură cu 16 inele și 2 stele, 10 taste, 40 de voci, 2 baste, 2 registre, mâner de claviatură cu spirală garantată, că nu se sparge. D. R. G. M. Nr. 47466. 2 burdufe duble cu garnitură și închidături, musică de voce duplă (2 corale), ton de orgă, mărime 35 cm., din cauza marei vânderi pe prețul eștin de

numai 6 Lei 25 Bani

de bucată. Acest format de harmonică cu claviatură deschisă de nikel mult mai grandios, ca oferit din alte părți, asemenea numai 6 Lei 25 Bani, harmo-

nică 3 chorală, noutate grandioasă, 3 registre veritabile contra-basse numai Lei 7 și 50 Bani. Harmonică 4 chorale cu 4 registre veritabile, ton de tot felul de Harmonium numai 10 Lei. Harmonică-Orchestra 6 chorale cu 6 registre veritabile numai 15 Lei. Instrument artistic cu 2 rânduri, cu 19 taste, 4 contrabasse, musică splendidă de concert numai 12 Lei 50 Bani; cu 21 taste 43 Lei 50 Bani. Ambalagiu și metoda de a învăța singur gratis. Porto pentru un instrument 2 Lei. Joc de clopotel cu mecanică nouă D. R. G. M. Nr. 85928 numai 40 Bani separat. Preț curent pentru noutăți de harmonice gratis și franco.

Nu comandați la comercianți mici, ci cumpărați direct dela

HEINR. SUHR, Neuenrade 271 (Germania),
Fabrică de instrumente musicale.

522,1—6. Dovedesce, că e cel mai vechiu și cel mai mare magazin în bransa acésta.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continentul european și marea fabrică de argintărie s'a vedut necesită să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei răsplate mici pentru muncă.

Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori cui, următoarele obiecte pentru mica sumă de fl. 6.60 și adică:

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă engleză,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent american.
- 1 lingură de argint pentru supă patent american,
- 1 lingură de argint pentru lapte patent american,
- 2 ciocanele de argint pentru spart ouă, patent american,
- 6 cesci Victoria englezesci,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru ouă,
- 1 zaharniță,

44 bucăți la un loc fl. 6.60

Tôte cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează co'orea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e șarlataniă, mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruiu nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, numenea însuș se nu trecă cu vederea ocașiunea acésta favorabilă, de ași procura acésta garnitură pompoasă, care cu deosebire se potrivește pentru

Dar de nuntă și cadouri ocașionale!

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-S**
Haupt-Agentur der vereinigten amerik Patent-Silber-waarenfabriken.

WIEN,
II., Rembrandtstrasse 19/D.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală său cu trimiterea sumei înainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

6—10.472.

Extras din scrisorile de recunoștință.

Sunt foarte mulțumit cu trimiterea garniturii, și s'emi mai trimiti încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár. Exelens Baronin Bánffy.

Ce mi-ați trimis, am primit și sunt foarte mulțumit

Gaád, (Ungaria) 1 septembrie 1898.

Garnitura am primit, sunt foarte mulțumit. Trimitetiți din nou mai multă.

Budapesta, 11. Strada principală.

Contesa C. Chotek-Gudenus.

Dr. Alois Pakert, medic militar c. și r.

Avis.

Am onóre a aduce lu cunoscința Onor. public, că am luat asupra-mi cu începutul 1-e Martie

Hala de Bere de Steinbruch

din colțul Stradei Căldărarilor și al Aței.

Atrag atențiunea On. oșpeți, că Berea o vând fără acid carbonic, numai prin cană (pipă), care face se musese.

— Dejun cu 7 cr. porția mică. —

Abonament pentru cost în local și afară de local.

— Serviciu prompt și solid. —

Rugându-me de o cercetare număröse sunt cu tótă stima:

Georg Mühlbacher,

Restaurater.

S'a sfîrșit cu tusea!

Cel mai bun mijloc de casă sntt
Bombóne de cépă

veritabile ale lui
Oscar Tietze,

care au efect grabnic contra tusei, răgușelei, fleșmei etc. Numai pregătirea specială a bombónelor mele asigură efectul. Fiă-care observe numele **Oscar Tietze** și **marca cepei**, de-ôre-ce există imitații stricăcioșe.

In pachete à 20 și 40 cr.

Depot principal:

F. Krizan farmacist, Kremsier.

Deposît în Brașov și în cele mai multe Farmacii, Droguerii și Băcăniî din Austro-Ungaria. 10—20,478.

Numai pentru particulari se trimite postavuri.

Un Coupon de 3.10 metri lung, suficient pentru o garnitură de haine bărbăteșe costă numai

- fl. 2.80 stofă bună
- fl. 3.10 " "
- fl. 4.80 " "
- fl. 6. " "
- fl. 7.75 " " fină
- fl. 9. " " mai fină
- fl. 10.50 " " foarte fină
- fl. 12.40 " " englezescă
- fl. 13.95 " " Kamgarn

lână curată.

Deposîtul fabricii de postav **Kiesel-Amhof in Brünn.** Mostre gratis și franco. — Liferăție conform mostrei.

P. T. public se face atent, că cumpărând direct dela fabrică, are mare avantaj.

Spre lămurire următorele: Adolf Kraus, comerciant de postavuri în Budapesta dă croitorului pentru comande făcute la el de fl. 10.— un pantalon cu 50 cr., de fl. 20, un costum cu 1 fl., de fl. 60, un costum fin gratis.

Afară de acesta are croitorul rabat 3 fl.— per metru și 20%.

Aceste tóte le plătesce particulari, carî comandă haine la croitor după cartea de mostre a lui Adolf Kraus. 24.709.

!! Ne mai audît !!

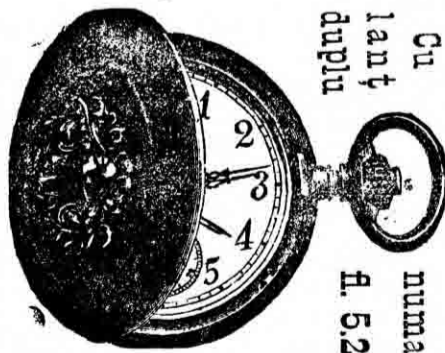
191 obiecte splendide cu fl. 2.20.

- 1 Ciasornic aurit cu garanță de 3 ani.
- 1 lanț aurit.
- 1 etui de țigare.
- 1 oglindă fină de toaletă în etui.
- 1 notes legat în pânză engl.
- 1 garnitură de butonî prima Double aur.
- 1 părechiă cercei din prima Double aur cu petri imit.
- 1 garnitură de scris.
- 1 săpun parfumat.
- 22 condee pachetate original.
- 25 colî hârtie fină.

50 obiecte trebuincioșe la gospodărie
Aceste 191 obiecte lifereză numai cu fl. 2.20 (un ciasornic singur valorează atât) Casa elvețiană de Export:

H. Scheuer, Krakau.
Josefsgasse 46.

Ce nu convine se primesc înderēt. 7—10,480.

Cu lanț după
Alfred Fischer Wien I., Adlergasse Nr. 10.
— Trimitere cu Rambursă. — În cas de neconvenabil se restituă banii.

Aduc la cunoștință ômentilor es- perți precum și fe cărnă care are necesitate de un ciasornic bun, ca numai singur eu am de vândare, nvenție nouă de lubien. Aceste ciasornice cu cap e duple sunt așa de splendidi și elegant încate, încât nici s'ar călăși nu le pot distinge de c le veritabile de aur. Capucn- riele ciselate de minime nu s'î schimbă coloroa. Pentru mensuri regulate dau în scris Prețul unui ciasornic cu lanț după-goldin numai fl. 5.25.

La fe-care ois rnie învețitoare gratis. S- pte capta numai del. singurî depon

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Restaurația

la gaura dulce

Subscrisul am onôrea a face cu- noscut On. public, că am luat asupra-mî sus numita Restaurație.

La vëndare nu am vinuri

nici de Vilanyer,
nici de Trient,

și nici de Cinci biserici (Fünfkirche) fără numai vinuri curate de Ardeal cumpărate de mine singur, și vënd decă se cumpără 5 litre odată cu 36 cr. litru.

Nu fac reclamă cu bere străină, ci vënd pe lângă o bucătărie bună numai bere de Brașov numită **Kronenbier.**

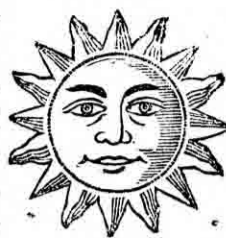
Cu tótă stima:

Th. Preiss,
hirtaș.

2—3,515

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericale, obiecte de aur și argint, ciasor- nice de buzunar elvețiane, assortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofl, argintărie Alyaua I-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități. Sufiat cu aur solid, cu argint, legal cu nikel, aramă pe cale electrică.

Tóte reparaturile ce cad în bransa de sus, se esecută ieftin și prompt.

— Gravuri în petró și metal. —

Specialitate: Confecționare de obiecte bisericesci și arume: Candele, cădelnițe, cruci, potire e. c. etc.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

Asortiment foarte frumos.

Obiecte bisericesci.

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Brașov,

(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și-a câștigat în tótă Austro-Ungaria și România un renume bun. Recomandă onor. public

Marele assortiment de încălțăminte, garantate de solide și moderne,

pentru **bărbați, dame și copii**, pentru **mire și mirésă** pentru dans, gimnastică, casă și pentru ate- liere (lucrătore) etc. etc. tóte cu prețuri foarte moderate, ce se pôte vedé, din consemnarea prețurilor cător-va articuli precum urméză:

- Pentru bărbați:**
- Ghete de pele vachs, tari, în cuie lucrate cu gumă dela fl. 2.95 în sus
 - " " " " în besătzuri, cu s. fără nast. " fl. 3.50 "
 - " " " " " cu șinóre " fl. 4.— "
 - " " " " " séu postav și cu pele în jur de iarnă fl. 4.50 "
 - " " " " " lac rus. " " fl. 5.— "
 - " " " " " de mănuse lac de salon fine dela fl. 4.80 "
 - " " " " " vachs frantz. cusute în beset fine " fl. 5.50 "
 - Pantofi de pele vachs în cuie lucrate " fl. 3.— "
 - " " " " galbene " " fl. 3.60 "
 - " " " " lac salon fine cusute " fl. 4.50 "
 - Cisme lungi de pele juft rus. talpă dupla " fl. 7.50 "
 - " " " " de postav de stiria cu pele în jur " fl. 7.50 "
 - " " " " de drum peste ghete de purtat, din postav " fl. 4.— "
 - " " " " de copii micî fl. 2.25, de copii mari " fl. 2.60 "
 - Galoci de bărbați de Viena fl. 2.— rusesco " fl. 2.80 "
 - Șoșoni " " " " fl. 3.80 " fl. 4.80 "
 - Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus. " fl. 1.25 "
 - " " " " de pânză rusescă grósă cu talpă de pele " fl. 1.20 "
 - Pantofi de casă de pele ori pásă, de stofă " fl. 1.— "

- Pentru dame:**
- Ghete de pele patentă séu vițel în besatz cu gumă dela fl. 2.85 în sus
 - " " " " Gems " " " besatz cu " " " " virfuri de lac dela fl. 3.80 "
 - " " " " " în bes. cu șinóre " fl. 3.50 "
 - " " " " " " nasturi " fl. 4.— "
 - " " " " " de lac salon pent. dans ușóre " fl. 4.50 "
 - " " " " " mănuse cu lac salon în jur, fine " fl. 4.50 "
 - Pantofi de pele tari pentru stradă în cuie " fl. 2.50 "
 - " " " " galbenă " " " " fl. 2.60 "
 - " " " " fine pentru dans ușóre " fl. 1.80 "
 - " " " " de lac salon pent. dans ușóre " fl. 2.20 "
 - " " " " atlas séu mătasa albă pen. mirese " fl. 2.50 "
 - " " " " lac cu spangen pentru stradă " fl. 3.20 "
 - " " " " pentru gimnastică negri séu cafeni talpă de gumă dela fl. 1.20 "
 - " " " " de pânză rus. gróse, negră séu cafenie în cuie p. gimn. stradă și atelier dela fl. 1.10 "
 - " " " " pentru casă, de stofe de pásă, de pele " fl. —.90 "
 - Ghete de Brinel cu gumă " " " " fl. 2.80 "
 - Pantofi de " Sialon cu șinóre și lac " fl. 2.— "
 - Ghete de pele pentru fetițe mai mari " fl. 2.60 "
 - " " " " micî " fl. 1.60 "
 - Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr. " fl. 1.20 "

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii, în diferite colorî, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de lucș fabricate: Vieniđi, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colorî și fațon modern, se află în mare alegere și se pôte comanda și după măsură directe din aceste fabrici.

Depositul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumita fa- brică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un măestru dibaci cu prompteță.

— Comanda din afară de Brașov se efectuează prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se pri- mesc francat înapoi spre schimbare, eventual se înăpoează valoarea. — La comande din afară trebuie următorele arētat: de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit séu rotund? în besetz séu simplu? cu talpă gróse séu subtire. Ca măsură sé pôte trimite un papuc vechi cu posta ca: „Muștră fără valóre“ cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numărului încălțăminte, care cumpărătorul de obicei procură din prāvălii de încălțăminte. Alteum pôte ori și ce laic lua măsură piciorului cu centimetru séu cu o față de hârtia măsurând partea piciorului pe din nătru dela mijlocul călcăiului până la vârful degetului cel mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste călcăi și peste pulpe, trimițēnd această măsură prin epistolă se pôte efectua comanda după dorință.